

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

SRIPATUM CHONBURI JOURNAL

KNOWLEDGE

ISSN 1686-5715

NO.
01

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY
@Chonburi

00.00

2023

SRIPATUM

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2566

www.chonburi.spu.ac.th/journal/

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

SRIPATUM CHONBURI JOURNAL

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566 ISSN 1686-5715

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
79 หมู่ 1 ต.คลองตำหรุ อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
โทร. 0 3814 6123
โทรสาร 0 3814 6011

ที่ปรึกษา

รองอธิการบดี

บรรณาธิการบริหาร

ดร. นุชบา ชัยจินดา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ประภัสสร คำสวัสดิ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล บัวบางพลู
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ดร. กิตติศักดิ์ แป้นงาม
กระทรวงศึกษาธิการ
ดร. พรนับพัน วงศ์ตระกูล
ศูนย์การเรียนรู้บ้านสามขา
ดร. พิษณุ ทองอยู่เย็น
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
อาจารย์ชาติรี วงษ์แก้ว
ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์

ฝ่ายศิลปกรรม

นายธีระ แสงศิริสายันท์กุล

ฝ่ายอิเล็กทรอนิกส์

อาจารย์อดิศักดิ์ ภิญญาคง
นายสิทธิพงษ์ พุทธวงษ์

ฝ่ายตรวจบทความภาษาอังกฤษ

อาจารย์มนตรี พลเยี่ยม

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

นางกุสุมา ถาวรปัญญา

ฝ่ายเลขานุการ

นางสาวรัศมีพร พยุงพงษ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน สาขาวิชาการศึกษา กฎหมาย และการปกครอง บริหารธุรกิจ การบัญชี ศิลปศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมถึง เทคโนโลยีเพื่อสังคมของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ทั้งในและนอกสถาบัน
2. เพื่อเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการ ระหว่างคณะ ทั้งในและนอกสถาบัน
3. เพื่อประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในด้านคุณภาพ ทางวิชาการตามระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา

กำหนดออก

ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม-มีนาคม,
เมษายน-มิถุนายน, กรกฎาคม-กันยายน
และ ตุลาคม-ธันวาคม)

สำนักงาน

สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507
โทรสาร 0 3814 6011
e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th

ขอเขียนที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนตัวของผู้เขียน
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ ไม่มีผลต่อกองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (peer reviewers)

1. ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา	สัจจนันท์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ศาสตราจารย์สุชาติ	เถาทอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ครรชิต	มาลัยวงศ์ ราชบัณฑิต	ราชบัณฑิตยสถาน
4. รองศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ	นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา	ตันศิริ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. รองศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์	วิภาวิน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ	ยอดนิล	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์	บุญพิเศษ	มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสดาว	อินทรทัศน์	นักวิชาการอิสระ
10. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์มาศ	สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
11. รองศาสตราจารย์ ดร. ชาดิชา	อิสรัมย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
12. รองศาสตราจารย์ ดร. ธันยวิษ	วิเชียรพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
13. รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวนารถ	พันธุ์เพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
14. รองศาสตราจารย์ ดร. ชลธิศ	ดาราวงษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
15. รองศาสตราจารย์ระเบียบ	สุภาวีรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
16. รองศาสตราจารย์รัตดา	ศุขปรีดี	มหาวิทยาลัยบูรพา
17. รองศาสตราจารย์กาญจนา	มณีแสง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพร	ศรีจำปา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุพงษ์	อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ	ยหะกร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชฎาพรรณ	นิมนวล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์	สุขสกุลชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิสา	ทรงศรีวิทยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมพันธ์	จันทร์ดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวี	หัตถกรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทนงค์ศักดิ์	โสวัจสาดกุล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล	เอื้อปิยฉัตร	มหาวิทยาลัยบูรพา
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกวิทย์	มณีธรร	มหาวิทยาลัยบูรพา
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสวรรค์	ศิรศาสนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล	บัวบางพลู	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชา	คนกาญจน์	นักวิชาการพยาบาลอิสระ
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา	มีศิลป์วิกัย	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราพร	ระโหลฐาน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ	คุณปลื้ม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพงษ์	จันทร์งาม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรวิชัย	เลิศไทยตระกูล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรเพชร	ชลศักดิ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล	อุ้นจิตติ	มหาวิทยาลัยบูรพา
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์	รังสีโยภาส	นักวิชาการอิสระ
42. ดร. พิมพ์นิต	คอนดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
43. ดร. ธนัช	ทัพมงคล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
44. ดร. สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	สถาบันอาศรมศิลป์
45. ดร. กิตติศักดิ์	แป้นงาม	กระทรวงศึกษาธิการ
46. ดร. บวรวิทย์	เป็รื่องวงศ์	ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
47. ดร. สิรินธร	สินจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
48. ดร. ศศิวุฒ์	วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยบูรพา
49. ดร. นริศ	สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทบรรณาธิการ

ตามที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงเกณฑ์การประเมินคุณภาพเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 5 เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2566 รอบที่ 1 สิ่งหนึ่งที่ TCI ให้ความสำคัญลำดับแรกเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพวารสารวิชาการไทย คือองค์ประกอบด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของวารสารไทย ดังนั้นวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ขอนำเสนอแนวทางการกำหนดจริยธรรมของผู้นิพนธ์ (Author) สำหรับการตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการที่ควรจะเป็นพอสั่งเขปดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง บทความต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณะมาก่อนหรือไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่น **ประการที่สอง** บทความต้องไม่เป็นการคัดลอกผลงาน (Plagiarism) จากแหล่งอื่น **ประการที่สาม** ผลการวิจัยในบทความต้องปราศจากการเสกสรรปั้นแต่งขึ้นเองหรือนำเสนอข้อมูลอันเป็นเท็จ **ประการที่สี่** บทความต้องมีการอ้างอิงผลงานผู้อื่นอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเมื่อมีการนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทความของตนเอง **ประการที่ห้า** ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของข้อมูลและเนื้อหารูปภาพภายในบทความของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผลงานทางวิชาการของประเทศไทยให้สามารถเทียบเคียงกับวารสารวิชาการในต่างประเทศที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากนักวิชาการ นักวิจัยในระดับสากลต่อไป ทั้งนี้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติของวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ที่รับมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพของวารสารต่อไป

รองศาสตราจารย์ประภัสสร คำสวัสดิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัย

การศึกษาพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมินบุคลากร
สายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ทรงศักดิ์ มีมกระโทก และคณะ..... 1-12

ผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ
ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

พชร ใจอารีย์ และสันติธร ภูริภักดี..... 13-23

พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยว
ชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี

รัศมีพร พยุงพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรวล..... 24-33

แนวทางส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในจังหวัดระยอง

ปริยรัตน์ บัวแก้ว, วรุฒิ เฟิงพันธ์ และสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์..... 34-45

บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี

สุทธิรักษ์ สมอ่อน, สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ และวรุฒิ เฟิงพันธ์..... 46-58

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา GSC157
การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา

อารีย์ ขันติธรรมกุล..... 59-74

บทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์: การวิจัยแบบผสม

วรรณภา ลือกิตินันท์..... 75-85

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์เคลื่อนที่

ชนิตา อสุนีย์ และชินโสณ วิสิฐนิกิจจา..... 86-98

บทความวิชาการ

การบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปาริชาติ คุณปลื้ม..... 99-108

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

การศึกษาพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์

สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

THE DEVELOPMENT OF ONLINE PERFORMANCE ASSESSMENT FOR LECTURERS OF RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY

ทรงศักดิ์ มีมกระโทก และคณะ*

Songsak Mimgratok., et al*

อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,

e-Mail: songsak.n@rbru.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Faculty of Agricultural Technology, Rambhai Barni Rajabhat University,

e-Mail: songsak.n@rbru.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2023, June 14; Revised: 2023, July 6; Accepted: 2023, July 8)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยนำมาใช้ในขั้นตอนการกรอกคะแนนลงในแบบฟอร์ม การคำนวณคะแนนประเมิน การอนุมัติผลคะแนนประเมิน และการจัดทำรายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้และประสิทธิภาพในการใช้เว็บแอปพลิเคชันที่ได้พัฒนาขึ้น ในการศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์นี้ได้แบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 การพัฒนาระบบต้นแบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรสายวิชาการด้วยโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อเป็นต้นแบบในการคำนวณที่ถูกต้องตามตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ว่าด้วย มาตรฐานภาระงานทางวิชาการ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ.2566 และช่วงที่ 2 การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามระบบต้นแบบด้วย Web Application เพื่อให้รองรับการทำงานแบบออนไลน์โดยใช้ภาษา HTML, CSS และ PHP ร่วมกับฐานข้อมูล MySQL การทดสอบระบบการประเมินผลการ

*คณะผู้วิจัย: สีนัด โกศลนันท์, ภูวดล บัวบางพลู, พัชรินทร์ บัวเย็น, พรนภา นิมิตตระกุล, ดร.ณิ ดอกแก้ว

และกฤต พัฒนพานิช

Research Team: Sinat Koslanant, Puvadon Buabangplu, Patcharin Buayen, Darunee Dokkaew, Pronnapa

Nimittrakul, Krit Pattanapanich

ปฏิบัติราชการออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามด้านประสิทธิภาพของระบบเพื่อวัดคุณภาพด้านความถูกต้อง แม่นยำและความสะดวกในการใช้งาน และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของระบบ เพื่อให้ผู้ทดลองใช้ระบบได้ให้ความคิดเห็นด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและอาจารย์ตามสัดส่วนร้อยละที่เท่ากันของจำนวนอาจารย์จากทุกคณะในมหาวิทยาลัยรวมจำนวน 41 คน สำหรับรูปแบบในการประเมินได้ให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ระบบแล้วได้ทำแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์และแบบประเมินความพึงพอใจของระบบที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย พบว่าด้านประสิทธิภาพของระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement) ด้านความง่ายต่อการใช้งาน (Usability) ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Security) และด้านประสิทธิภาพ (Performance) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63, SD=0.90$) และด้านความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้งานระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ด้านกระบวนการใช้งานระบบ และด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83, SD=0.82$)

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพและความพึงพอใจ, การประเมินบุคลากรสายวิชาการ, ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์

ABSTRACT

The study aimed to develop online performance assessment for Rambhai Barni Rajabhat University's lecturers by filling form, calculating, approving and reporting assessment score as well as studying its efficiency and satisfaction. The research was divided into two parts: 1) development of prototype of online performance assessment by spreadsheet program for computing assessment score according to Rambhai Barni Rajabhat University's regulations on standard of academic workload, performance requirements and assessment method of lecturer, assistance professor and associate professor and professor in B.E. 2566 and 2) development of spreadsheet prototype of online performance assessment by web application by HTML, CSS, and PHP languages with MySQL database. The online performance assessment was examined by two sets of questionnaires including 1) questionnaire of system efficiency for validity and convenience and 2) questionnaire of users' satisfaction assessed by 41 users from executive and lecturer levels in all faculties in the university who were selected randomly for testing the system.

It was found that 4 aspects of the efficiency on the online performance assessment system, namely, function requirement, usability, security, and performance, were at a high level ($\bar{X}=3.63$, $SD=0.90$) and 3 aspects of the satisfaction of the users on the online performance assessment system, namely, working performance, system process, and function performance, were at a high level ($\bar{X}=3.83$, $SD=0.82$).

Keywords: Efficiency and Satisfaction, Performance Assessment for Lecturers, Online Performance Assessment System

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถือเป็นหน่วยงานที่เป็นองค์กรของรัฐ จึงต้องมีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการที่มาจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาระงานและสมรรถนะสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ พ.ศ.2566 (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2566, หน้า 1-14) และข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ว่าด้วย มาตรฐานภาระงานทางวิชาการ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ.2566 (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2566, หน้า 1-9) การประเมินผลการปฏิบัติราชการถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารงานบุคคล ในปัจจุบันระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยยังคงเป็นระบบประเมินที่มีลักษณะเป็นเอกสารซึ่งใช้กระดาษในปริมาณมากและมีปัญหาในเรื่องของพื้นที่จัดเก็บเอกสาร ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลย้อนหลัง จึงได้มีการปรับเปลี่ยนระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมถึงได้มีการพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการเป็นรูปแบบออนไลน์ ให้เป็นระบบและขั้นตอนซึ่งจะช่วยในการอำนวยความสะดวกในส่วนของขั้นตอนการทำงานเพื่อใช้ในการกรอกข้อมูลที่สะดวกรวดเร็วช่วยอำนวยความสะดวกในการกำหนดข้อตกลงการปฏิบัติงานกำหนด ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการคิดและการตัดสินใจให้รวดเร็วมีประสิทธิภาพดีขึ้นเป็นฐานข้อมูลให้ผู้บริหารและบุคคลทราบถึงผลการประเมินได้อย่างสะดวกรวดเร็วและยังสามารถรายงานข้อมูลในส่วนของคุณภาพรวมไปยังผู้บริหารนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพในขั้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้อยู่ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือระบบการประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์ และตัวแปรตาม คือประสิทธิภาพและความพึงพอใจระบบการประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นคณาจารย์ จำนวน 41 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้ ผู้บริหารกลุ่มที่ 2 จำนวน 4 คน ผู้บริหารกลุ่มที่ 3 จำนวน 9 คน ผู้บริหารกลุ่มที่ 4 จำนวน 11 คน และคณาจารย์ จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินประสิทธิภาพระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตรงตามความต้องการ ด้านความง่ายต่อการใช้งาน ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และด้านประสิทธิภาพของระบบ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ด้านกระบวนการใช้งานระบบ และด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระเบียบข้อบังคับและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานสายวิชาการ เกณฑ์การประเมินและคำนวณภาระงาน แหล่งข้อมูลได้แก่ ข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างต้นแบบการคำนวณผลการประเมินการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel และนำไปพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ตามรูปแบบวงจรการพัฒนา ระบบหรือ Software Development Life Cycle Model ตามแนวคิดของ Biswamohan Acharya และ Prabhat Kumar Sahu (Acharya & Sahu, 2020, pp. 170-171) โดยใช้ภาษา HTML และ PHP ร่วมกับฐานข้อมูล MySQL และทดสอบการใช้อยู่ระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรของ จำนวน 41 คน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาประสิทธิภาพการใช้อยู่ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ ด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์

ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 103) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ระบบต้นแบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรสายวิชาการ จากการศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการคำนวณภาระงานและสมรรถนะสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรสายวิชาการ ได้พัฒนาระบบการคำนวณภาระงาน ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 คำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี ส่วนที่ 3 ระบบการคำนวณภาระงานสอนในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 6 ด้าน และส่วนที่ 4 การสรุปผลการปฏิบัติราชการ

ระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ จากระบบต้นแบบในการคำนวณภาระงานตามหลักเกณฑ์วิธีการคำนวณภาระงานและสมรรถนะสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ที่สร้างด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ต่อมาจึงพัฒนาระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วยหน้าจอต่อไปนี้

1. การเข้าสู่ระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ <https://asm.rbru.ac.th/> ที่เข้าระบบด้วยรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านมีหน้าจอ ดังนี้

ภาพที่ 1 หน้าจอการเข้าสู่ระบบโปรแกรม

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

2. คำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ ประกอบด้วยข้อมูลของผู้ทำแบบประเมิน ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งเป็นบุคลากรสายการสอนระดับอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ ระดับการศึกษา และช่วงวันที่อยู่ในรอบการประเมิน ซึ่งข้อมูลผู้รับการประเมินจะเป็นไปตามบัญชี (Account) ที่ใช้ในการเข้าสู่ระบบ มีหน้าจอดังนี้

ลำดับ	การงานวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	คะแนน (เต็ม 100)	ร้อยละ
1	การงานวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	80	80%
2	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
3	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
4	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
5	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%

ภาพที่ 2 หน้าจocabรับรองการปฏิบัติราชการ

3. ข้อมูลการประเมิน ประกอบด้วยภาระงานทางวิชาการและพฤติกรรมกรปฏิบัติงานมีหน้าจอดังนี้

ลำดับ	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	คะแนน (เต็ม 100)	ร้อยละ
1	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	80	80%
2	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
3	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
4	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%
5	การงานทางวิชาการ (คะแนนเต็ม 100)	10	10%

ภาพที่ 3 หน้าจอสำหรับกรอกข้อมูลการประเมิน

การประเมินประสิทธิภาพระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ ได้สำรวจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตรงตามความต้องการ ด้านความง่ายต่อการใช้งาน ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และด้านประสิทธิภาพ โดยมีผลประเมินในแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลประเมินประสิทธิภาพของระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์

อันดับที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับประสิทธิภาพ
ด้านตรงตามความต้องการ		3.43	0.97	ปานกลาง
1	ความสามารถในการเรียกใช้งานในระบบฐานข้อมูล	3.63	0.86	มาก
2	ความสามารถของระบบในการเพิ่มข้อมูล	3.54	0.98	มาก
3	ความสามารถของระบบในการปรับปรุงข้อมูล	3.02	1.27	ปานกลาง
4	ความสามารถของระบบในการนำเสนอข้อมูล	3.54	0.81	มาก
5	ระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วน	3.41	0.95	ปานกลาง
ด้านความง่ายต่อการใช้งาน		3.68	0.89	มาก
1	ความง่ายในการเรียกใช้ระบบ	3.78	0.94	มาก
2	ความเหมาะสมในการออกแบบหน้าจอโดยภาพรวม	3.54	0.92	มาก
3	ความชัดเจนของข้อความที่แสดงบนจอภาพ	3.66	0.79	มาก
4	ความสะดวกในการเข้าใช้ระบบ	3.80	0.84	มาก
5	ความน่าใช้ของระบบในภาพรวม	3.63	0.94	มาก
ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล		3.72	0.83	มาก
1	การกำหนดสิทธิ์การเข้าใช้ระบบเกิดความปลอดภัยในการใช้งาน	3.76	0.86	มาก
2	ความปลอดภัยของระบบเครือข่าย	3.68	0.76	มาก
3	ความปลอดภัยของการเข้าถึงข้อมูล	3.68	0.82	มาก
4	การควบคุมให้ใช้งานตามสิทธิ์ผู้ใช้อย่างถูกต้อง	3.73	0.84	มาก
5	การตรวจสอบสิทธิ์ก่อนใช้งานของผู้ใช้ระบบในระดับต่าง ๆ	3.73	0.84	มาก
6	มีระบบรองรับข้อมูลที่ตรงกับความต้องการนำไปใช้ประโยชน์ได้	3.73	0.87	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อันดับที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับประสิทธิภาพ
ด้านประสิทธิภาพ		3.69	0.92	มาก
1	ความเร็วในการแสดงผลจากการเชื่อมโยงเพจ	3.66	0.88	มาก
2	ความเร็วในการติดต่อกับฐานข้อมูล	3.73	0.87	มาก
3	ความเร็วในการบันทึก ปรับปรุงข้อมูล	3.63	1.07	มาก
4	ความเร็วในการนำเสนอข้อมูล	3.76	0.89	มาก
5	ความเร็วในการทำงานของระบบในภาพรวม	3.66	0.88	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผลประเมินประสิทธิภาพของระบบโปรแกรมในด้านตรงตามความต้องการ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสามารถในการเรียกใช้งานในระบบ ฐานข้อมูลอยู่ในระดับมาก รองลงมาความสามารถของระบบในการเพิ่มข้อมูล ด้านความง่ายต่อการใช้งาน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสะดวกในการเข้าใช้ระบบ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการกำหนดสิทธิ์การเข้าใช้ระบบเกิดความปลอดภัยในการใช้งาน การตรวจสอบสิทธิ์ก่อนใช้งานของผู้ใช้ระบบในระดับต่าง ๆ และมีระบบรองรับข้อมูลที่ตรงกับความต้องการนำไปใช้ประโยชน์ได้อยู่ในระดับมาก และด้านประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความเร็วในการนำเสนอข้อมูล

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการให้กลุ่มตัวอย่างได้ทดลองใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ที่ได้พัฒนาขึ้น มีข้อเสนอแนะข้อมูลที่บันทึกแล้วควรสามารถแก้ไขได้และการเชื่อมโยงของข้อมูลควรอ้างอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำการทดลองใช้ เพื่อเก็บข้อมูลจุดเด่น จุดด้อย ก่อนนำมาใช้งานจริง ควรปรับให้ระบบมีความเสถียรมากขึ้น และทำระบบให้ปรับได้กับความละเอียดของหน้าจอที่หลากหลาย

ความพึงพอใจระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความพึงพอใจของระบบการประเมินผล การปฏิบัติราชการออนไลน์

อันดับที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประสิทธิภาพการทำงาน		3.88	0.84	มาก
1	ความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลที่ตรงตามภาระงาน	3.88	0.84	มาก

อันดับที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
2	ความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ตรงตามการบันทึกข้อมูล	3.93	0.82	มาก
3	ความถูกต้องในการเชื่อมโยงข้อมูล	3.93	0.85	มาก
4	ความถูกต้องแม่นยำในการคำนวณ	3.98	0.85	มาก
5	ความถูกต้องในการรายงานผล	3.90	0.86	มาก
6	การออกแบบหน้าจอระบบช่วยให้ผู้ใช้งานมีความสะดวก รวดเร็วและใช้งานระบบได้ง่าย	3.66	0.82	มาก
ด้านกระบวนการใช้งานระบบ		3.76	0.73	มาก
1	ความยาก-ง่ายในการใช้งานระบบ	3.78	0.69	มาก
2	ความซับซ้อนในการงานระบบ	3.76	0.80	มาก
3	ความเข้าใจในขั้นตอนการทำงานของระบบ	3.76	0.73	มาก
4	ความสะดวกรวดเร็วในการใช้งานในแต่ละขั้นตอน	3.73	0.71	มาก
ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน		3.86	0.87	มาก
1	ความเร็วในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการประเมิน	3.85	0.82	มาก
2	ความเร็วในการประมวลผลเพื่อแสดงผลไว้ในแต่ละหน้า	3.95	0.84	มาก
3	ความถูกต้องของคะแนนการประเมินที่คำนวณจากโปรแกรม	3.98	0.94	มาก
4	รูปแบบรายงานผลคะแนนประเมินของบุคลากรรายบุคคล	3.80	0.87	มาก
5	รูปแบบรายงานผลคะแนนประเมินแบบแยกตามประเภท	3.85	0.79	มาก
6	ความเพียงพอต่อการนำไปใช้งานจริงของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ	3.73	0.98	มาก

จาดตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจด้านประสิทธิภาพการทำงานมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความถูกต้องแม่นยำในการคำนวณอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการใช้งานระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการสูงสุดคือ ความยาก-ง่ายในการใช้งานระบบอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความถูกต้องของคะแนนการประเมินที่คำนวณจากโปรแกรมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์นี้ ระบบต้นแบบโดยใช้ Web Application เพื่อให้รองรับการทำงานแบบออนไลน์โดยใช้ภาษา HTML, CSS และ PHP ร่วมกับฐานข้อมูล

หน้า 9

MySQL โดยรูปแบบนี้มีกระบวนการที่สอดคล้องกับ ทศนีย์ เกริกกุลธร, ศักดิธัช ทิพวัฒน์, จันทิมา เขียวแก้ว, ธนัญญ์ สากระสัน และสุพรรณษา พรหมสุคนธ์ (2561, หน้า 61) ที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี และสนั่น หวานแท้ (2553, บทคัดย่อ) ที่ ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้นสำหรับการบริหารงานบุคคล คณะอักษร ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาประสิทธิภาพการใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ สำหรับการประเมิน บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลสรุปจากแบบสอบถามด้านประสิทธิภาพของ ระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทศนีย์ เกริกกุลธร, ศักดิธัช ทิพวัฒน์, จันทิมา เขียวแก้ว, ธนัญญ์ สากระสัน และสุพรรณษา พรหมสุคนธ์ (2561, หน้า 61) และสนั่น หวานแท้ (2553, บทคัดย่อ) พบว่ามีระดับผลการประเมิน ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลประเมินพบว่ามีค่าน้อยกว่า ยังสอดคล้องกับ ชิตชนก ทิพย์โสตา และฐาปนี สีเฉลียว (2564, หน้า 208) ที่ศึกษาการพัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าระดับผลการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากและมากที่สุด และศิริพร โรจนโกศล, ปราชญ์ ชัยศิริ, ธนากรณ กัณนิกา และวุฒิชชาติ แสงผล (2564, หน้า 20) ที่ศึกษาการพัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าระดับ ผลการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าในด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบประเมินที่ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถไปใช้ได้แต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์สำหรับการประเมิน บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่าผู้ทดลองใช้งานระบบโปรแกรมการประเมินผล การปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชิตชนก ทิพย์โสตา และฐาปนี สีเฉลียว (2564, หน้า 208) พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติราชการของ บุคลากรสายวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าระบบ ประเมินที่ได้ที่พัฒนาขึ้นต้องปรับปรุงให้รองรับต่อการใช้งานเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานให้มาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โดยทีมผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงระบบโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสาย วิชาการออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น และตกแต่งหน้าจอให้ มีความสะดวกในการใช้งานมากขึ้น เพื่อให้ได้โปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่สมบูรณ์และนำไปใช้งานได้จริง

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้มีความเป็นอัตโนมัติมากขึ้น โดยการปรับปรุงฐานข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่นของมหาวิทยาลัยและเพิ่มการออกรายงานที่เป็นเอกสารออนไลน์เพื่อรองรับกับการลงนามออนไลน์ที่สะดวกในการลงนามสำหรับผู้รับการประเมินและผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เป็นระบบที่ไม่ใช้กระดาษในการดำเนินการ

บรรณานุกรม

- จิตชนก ทิพย์โสตา และฐานันท์ สีเกลียว. (2564). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 4(11). หน้า 207-222.
- ทัศนีย์ เกริกกุลธร, ศักดิธัช ทิพวัฒน์, จันทิมา เขียวแก้ว, ธนัญญ์ สากระสัน, และสุพรรณษา พรหมสุคนธ์. (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี. **วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ**, 11(2), หน้า 61-77.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2566, 10 เมษายน). **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ว่าด้วยมาตรฐานภาระงานทางวิชาการ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ.2566**. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2566, 19 พฤษภาคม). **ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาระงานและสมรรถนะสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ พ.ศ.2566**.
- ศิริพร โรจนโกศล, ปราชญ์ ชัยศิริ, ธนากรณ์ กันนิกา และวุฒิชชาติ แสงผล. (2564). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. **วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 8(1), หน้า 20-32.
- สนั่น หวานแท้. (2553). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้นสำหรับการบริหารงานบุคคล**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

Acharya, Biswamohan, & Sahu, Prabhat Kumar. (2020). Software Development Life Cycle Model: A Review Paper. *International Journal of Advanced Research in Engineering and Technology (IJARET)*, 11(12), pp. 169-176.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ
ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

THE EFFECT OF ETHICAL LEADERSHIP AND ORGANIZATIONAL
CITIZENSHIP BEHAVIOR ON WORK EFFICIENCY OF ACCOUNTANTS
IN BANGKOK

พชร ใจอารีย์, สันติธร ภูริภักดี*

Phachara Jaiaree, Santidhorn Pooripakdee*

อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน, e-Mail: phachara.j@ku.th (Corresponding Author)

Lecturer, Management Program, Faculty of Liberal and Science, Kasetsart University
Kamphaeng Saen Campus, e-Mail: phachara.j@ku.th (Corresponding Author)

(Received: 2023, May 4; Revised: 2023, June 27; Accepted: 2023, June 28)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน 2) เพื่อทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และ 3) เพื่อทดสอบผลกระทบของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร จำนวน 402 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ตามการแบ่งพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการมีศีลธรรมและความยุติธรรมมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ องค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น ความสำนึกในหน้าที่ การให้ความร่วมมือมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, e-Mail: santidhorn@gmail.com

Assistant Professor, Faculty of Management Science, Silpakorn University, e-Mail: santidhorn@gmail.com

และองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการแสดงบทบาทที่ชัดเจนที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ, ประสิทธิภาพในการทำงาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the effect of ethical leadership on work efficiency, 2) the effect of ethical leadership on organizational citizenship behavior, and 3) the effect of organizational citizenship behavior on work efficiency. The samples selected by quota sampling according to administrative area of Bangkok were 402 accountants in Bangkok. The instrument for data collection was a 5-rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Linear Regression analysis.

It was found that organizational citizenship behaviors had a statistically significant effect on work efficiency. The ethical leadership component (moral and equity) had a statistically significant effect on work efficiency. The organizational citizenship behavior component (Altruism, Courtesy, Sportsmanship, Conscientiousness, Civic Virtue) had a statistically significant effect on work efficiency at .05 level, and the ethical leadership component (clarified role) had a statistically significant effect on organizational citizenship behaviors.

Keywords: Ethical Leadership, Organizational Citizenship Behavior, Work Efficiency

บทนำ

ท่ามกลางความไม่แน่นอนและสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง การคงอยู่ของภาคธุรกิจจำเป็นต้องมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์การโดยผลการปฏิบัติงานระดับองค์การเกิดจากผลการปฏิบัติงานของพนักงานทุกคนในองค์การรวมกัน ในช่วงที่ผ่านมาประสิทธิภาพในการทำงานถูกให้ความสำคัญจากผู้บริหารองค์การและนักวิจัยจำนวนมากแต่ยังไม่สามารถกำหนดปัจจัยที่ส่งผลได้อย่างชัดเจน ประสิทธิภาพในการทำงานคือ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ เทคนิครวมถึงประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จ โดยคำนึงถึงความถูกต้องรวดเร็วของงาน ความสะดวกสบาย ความประหยัด ความยุติธรรมและความเสมอภาค รวมถึงปริมาณผลงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ (Peterson & Plowman, 1989, p. 56 อ้างถึงใน นลพรรณ บุญฤทธิ์, 2558, หน้า 12-14) สามารถแบ่งองค์ประกอบย่อยได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) คุณภาพของ

งาน เป็นผลของการทำงานที่ถูกต้อง ไร้ข้อผิดพลาด ตามเป้าหมายและความต้องการขององค์กร 2) ปริมาณงาน เป็นจำนวนผลงานตามภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา 3) ด้านเวลา เป็นการปฏิบัติงานได้ตามกำหนดเวลา การส่งมอบงานอย่างทันเวลา การปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว 4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความประหยัดและคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด (Peterson & Plowman, 1989, p. 56 อ้างถึงใน นลพรรณ บุญฤทธิ์, 2558, หน้า 12-14)

ประสิทธิภาพในการทำงานจะถูกนำมาศึกษาในฐานะตัวแปรตาม จากการวิจัยในอดีตพบว่าผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะทำให้พนักงานมีประสิทธิภาพในการทำงานและยังถ้าพนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรจะทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนภายในอันจะนำมาสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน (เบญจพร กลิ่นสีงาม และประพันธ์ ชัยกิจอุไรใจ, 2561, หน้า 127-129) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหรือผู้ปฎิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพยาบาล หัวหน้าที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะส่งเสริมให้พยาบาลมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (กลีบแก้ว สองเมือง, เพชรสนธิ์ ทั้งเจริญกุล และอภิรดี นันทศุภวัฒน์, 2565, หน้า 357) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและด้านความเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ, 2560, หน้า 55-56) ในการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาผลกระทบจากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

ปัจจุบันทุกองค์การต่างให้ความสำคัญต่อคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำเนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา มีความเสียหายและการล่มสลายขององค์การจากการปราศจากคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำองค์การต่าง ๆ ทั้งในวงการธุรกิจ ภาครัฐและศาสนา (Brown & Treviño, 2006, p. 595) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) เป็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกส่วนบุคคลและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีความเหมาะสมตามกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคม (Brown, Treviño & Harrison, 2005, pp. 120-121) แบ่งได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีศีลธรรมและความยุติธรรม เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงความจริงใจในการทำงาน การมีเหตุผลในการทำงานและรับฟังลูกน้อง และคำนึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนเสมอ ทำให้ลูกน้องไว้วางใจ เชื่อมั่นในคำพูดและเชื่อใจ 2) การแสดงบทบาทที่ชัดเจน เป็นพฤติกรรมของผู้นำในการอธิบายและชี้แจง ถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขอบเขตอำนาจ ผลการปฏิบัติงานที่คาดหวัง อย่างชัดเจนสื่อสารกับลูกน้องได้อย่างเข้าใจ 3) การแบ่งปันอำนาจ เป็นพฤติกรรมของผู้นำในการมอบหมายงานให้แก่ลูกน้อง ลูกน้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงาน สามารถร่วมตัดสินใจในสิ่งสำคัญรวมถึงการกำหนดกลยุทธ์หรือแผนการดำเนินงาน (Hanges & Dickson, 2004, pp. 205-218 cited in Hoogh & Hartog, 2008, p. 309)

จากงานวิจัยในอดีตพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดคือ ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (เบญจพร กลิ่นสีงาม และประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ, 2561, หน้า 125-126) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เป็นพฤติกรรมเชิงบวกของสมาชิกในองค์การที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือให้การทำงานขององค์การเป็นไปอย่างราบรื่น โดยไม่มุ่งหวังเรื่องผลตอบแทนอื่น (Organ, 1988, p. 4 อ้างถึงใน อริยวราณ์ รัชมิกอบกุล, 2559, หน้า 11) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือ (Altruism) เป็นการแสดงออกถึงการช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกในองค์การให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งการทำงานแทน มีส่วนช่วยในการทำงานและการให้คำแนะนำ 2) การคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) เป็นการแสดงออกถึงการคิดถึงผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินใจหรือลงมือทำ การเคารพและคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น ความตั้งใจในการทำงานเพื่อป้องกันผลกระทบทางลบแก่ผู้อื่นรวมถึงการรับฟังเพื่อนร่วมงาน แต่จะไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวเพื่อนร่วมงาน 3) ความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) เป็นการแสดงออกถึงความอดทนต่อความยากลำบาก ความยับยั้งชั่งใจกับอุปสรรคและสิ่งไม่พึงปรารถนาต่าง ๆ ในการทำงาน ความยับยั้งชั่งใจและการไม่แสดงออกทางลบต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ 4) ความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และปฏิบัติตาม รวมถึงการรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น การตรงต่อเวลา การไม่ใช้เวลางานคุยเรื่องส่วนตัวและทำกิจกรรมส่วนตัว การทำงานให้เสร็จแม้ว่าต้องทำล่วงเวลา 5) การให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) เป็นการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การอย่างเต็มที่ เช่น ติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขององค์การ การเข้าร่วมประชุมและการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การ (Organ, 1988, p. 4 อ้างถึงใน อริยวราณ์ รัชมิกอบกุล, 2559, หน้า 11-12)

ประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีมีผลกระทบในวงกว้างเนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเพราะเป็นผู้ดูแลเงินทองขององค์การซึ่งต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริต ดังจะพบในช่วงที่ผ่านมาว่ามีการทุจริตทางบัญชีทำให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และคู่ค้าเสียหายจำนวนมาก ถ้าผู้นำองค์การมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะช่วยส่งเสริมการทำงานของนักบัญชีให้มีประสิทธิภาพในการทำงานและยิ่งกว่านั้นถ้านักบัญชีมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การจะช่วยลดโอกาสในการทุจริต ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานที่ดี และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

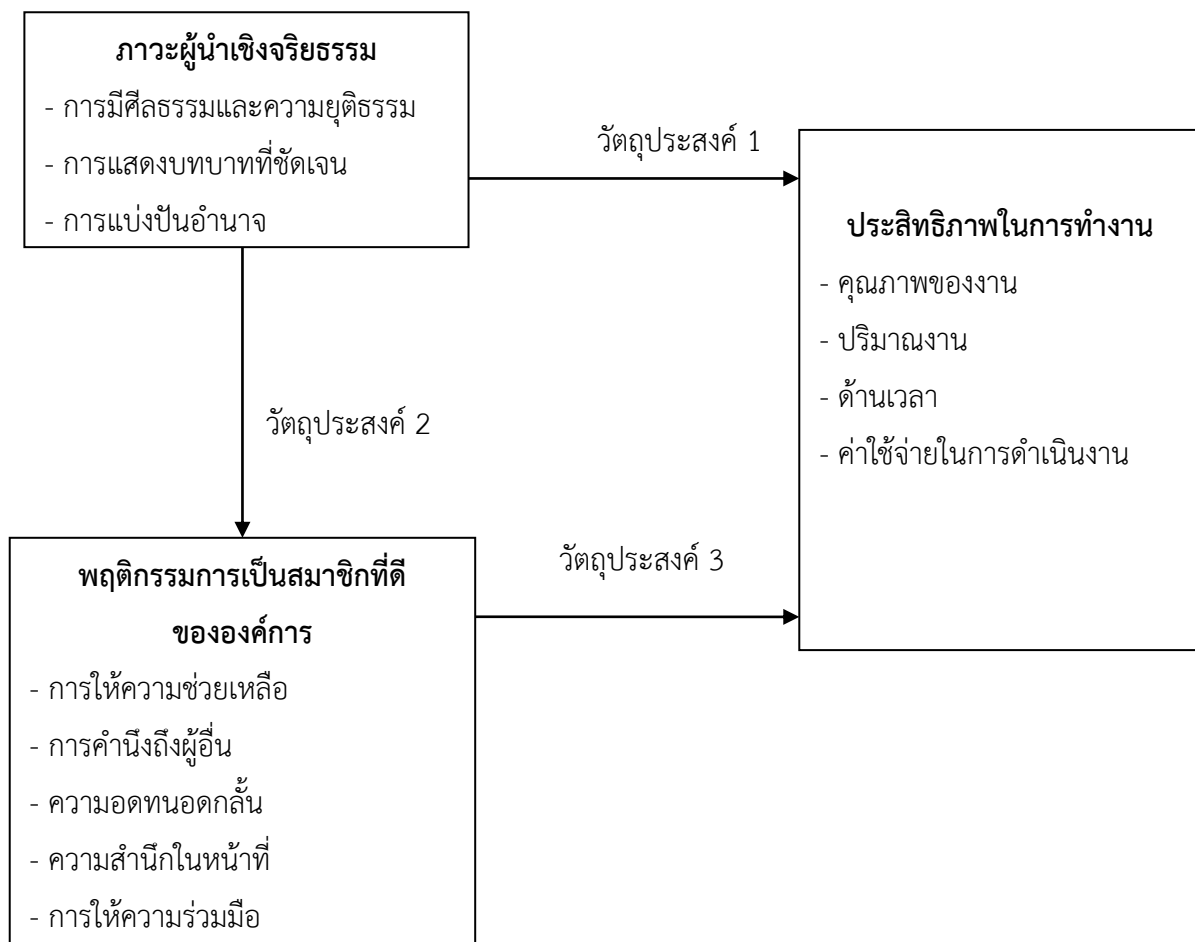
วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

2. เพื่อทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อทดสอบผลกระทบของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร จำนวน 26,161 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, ออนไลน์, 2560) การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตาม Krejci & Morgan (1970, p. 608) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 379 คน เพื่อป้องกันการตอบ

แบบสอบถามที่ไม่ครบถ้วนหรือข้อผิดพลาด ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 402 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามการแบ่งพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร (สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์, 2566) แบ่งพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานครเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มกรุงเทพมหานครกลาง จำนวน 67 คน 2) กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ จำนวน 67 คน 3) กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ จำนวน 67 คน 4) กลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก จำนวน 67 คน 5) กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ จำนวน 67 คน 6) กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ จำนวน 67 คน อัตราการตอบกลับ เท่ากับ 100.00%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการทำงาน และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมถึงเนื้อหา (Contents Validity) แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมีความถูกต้องและความครอบคลุมถึงเนื้อหา มีค่า IOC=1 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มนำร่อง (Pilot Test) เป็นส่วนหนึ่งของประชากรแต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูล จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) และตัดข้อคำถามที่ทำให้ค่าครอนบาคต่ำเพื่อให้ได้ค่าความน่าเชื่อถือที่สูง (Reliability) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ 1) ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลเชิงสำรวจด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้แก่ตัวแทนในฝ่ายบัญชีบริษัทแต่ละพื้นที่แล้วให้ตัวแทนได้ไปกระจายแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บแบบสอบถามกลับมาส่งผู้วิจัย 2) ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่เรียบเรียงและสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการทำวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีตัวอย่าง จำนวน 402 คน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 326 คน (ร้อยละ 81.09) อายุระหว่าง 26–30 ปี จำนวน 148 คน (ร้อยละ 36.82) มีสถานภาพโสด จำนวน 340 คน (ร้อยละ 84.58) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 300 คน (ร้อยละ 74.63)

ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.71$, $SD=0.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านการมีศีลธรรมและความยุติธรรม ($\bar{X}=3.83$, $SD=0.77$) ด้านการแสดงบทบาทที่ชัดเจน ($\bar{X}=3.64$, $SD=0.80$) ด้านการแบ่งปันอำนาจ ($\bar{X}=3.67$, $SD=0.86$) ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.85$, $SD=0.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านการให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X}=3.85$, $SD=0.51$) ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ($\bar{X}=4.14$, $SD=0.59$) ด้านความอดทนอดกลั้น ($\bar{X}=4.01$, $SD=0.64$) และด้านการให้ความร่วมมือ ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.67$) โดยด้านความสำนึกในหน้าที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.50$, $SD=0.68$) ระดับประสิทธิภาพในการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.02$, $SD=0.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านปริมาณงาน ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.64$) ด้านเวลา ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.62$) และด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.01$, $SD=0.72$) โดยด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ($\bar{X}=3.86$, $SD=0.58$)

ตารางที่ 1 ผลกระทบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	<i>t</i>	<i>p</i>
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	3.384	.146		23.188**	.000
การมีศีลธรรมและความยุติธรรม	0.150	.057	.208	2.637**	.009
การแสดงบทบาทที่ชัดเจน	-0.027	.056	-.040	-0.491	.624
การแบ่งปันอำนาจ	0.044	.055	.067	0.789	.430

* $p<.05$, ** $p<.01$

จากตารางที่ 1 พบว่าการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) จำนวน 3 โมเดล ดังนี้ โมเดลที่ 1 ผลกระทบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่าการมีศีลธรรมและความยุติธรรม มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) แต่การแสดงบทบาทที่ชัดเจน ($p=.624$) และการแบ่งปันอำนาจ ($p=.430$) ไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำ

เชิงจริยธรรมทั้ง 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพในการทำงานได้ร้อยละ 5 (Adjusted R Square=.05)

ตารางที่ 2 ผลกระทบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	<i>t</i>	<i>p</i>
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	3.028	.128		23.657**	.000
การมีศีลธรรมและความยุติธรรม	-0.006	.050	-.009	-0.114	.909
การแสดงบทบาทที่ชัดเจน	0.191	.049	.303	3.890**	.000
การแบ่งปันอำนาจ	0.040	.049	.068	0.825	.410

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่าโมเดลที่ 2 ผลกระทบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ พบว่ามีเพียงการแสดงบทบาทที่ชัดเจนที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยการมีศีลธรรมและความยุติธรรม ($p = .909$) และการแบ่งปันอำนาจ ($p = .410$) ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ร้อยละ 12 (Adjusted R Square = .12)

ตารางที่ 3 ผลกระทบขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	<i>t</i>	<i>p</i>
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.06	0.14		7.31**	.000
การให้ความช่วยเหลือ	-0.11	0.04	-0.13	-2.97**	.000
การคำนึงถึงผู้อื่น	0.36	0.05	0.38	6.94**	.000
ความอดทนอดกลั้น	0.17	0.05	0.20	3.44**	.000
ความสำนึกในหน้าที่	0.07	0.03	0.09	2.11*	.040

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	<i>t</i>	<i>p</i>
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
การให้ความร่วมมือ	0.26	0.04	0.31	6.95**	.000

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าโมเดลที่ 3 ผลกระทบขององค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่าการคำนึงถึงผู้อื่น ความอดทนอดกลั้น ความสำนึกในหน้าที่ การให้ความร่วมมือมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และการให้ความช่วยเหลือมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยองค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ทั้ง 5 สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพในการทำงานได้ร้อยละ 57 (Adjusted R Square=.57)

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้นำที่มีศีลธรรมและความยุติธรรม ย่อมทำให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงานทำให้ทุ่มเทในการทำงาน สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ (2560, หน้า 55-56) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยิ่งไปกว่านั้นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและด้านความเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของนักบัญชีในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเมื่อผู้บริหารแสดงบทบาทที่ชัดเจน สื่อสารงานได้อย่างเข้าใจจะทำให้พนักงานทำงานอย่างมีความสุข ไร้ข้อสงสัย มีสภาพแวดล้อมทางสังคมในการทำงานที่ดี ย่อมทำให้พนักงานแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับ กลีบแก้ว สองเมือง, เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล และอภิรติ นันทศุภวัฒน์ (2565, หน้า 357) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยมี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพยาบาล โดยหัวหน้าที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะส่งเสริมให้พยาบาลมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครเนื่องจาก เมื่อพนักงานให้ความช่วยเหลือและคำนึงถึงผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความสำนึกในหน้าที่ยอมทำให้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานดี สอดคล้องกับ เบญจพร กลิ่นสีงาม และประพันธ์ ชัยกิจอุไรใจ (2561, หน้า 125-126) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดคือ ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้นำทุกระดับมีการสอดแทรกไปในค่านิยมองค์กรและการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีศีลธรรมและความยุติธรรมที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และด้านบทบาทที่ชัดเจนที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพแก่ผู้มีความโดดเด่นด้านจริยธรรม

2. องค์กรควรส่งเสริมให้พนักงานทุกคนในองค์กรมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรเนื่องจากจะทำให้องค์กรมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นด้วยการให้รางวัลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินแก่ผู้มีพฤติกรรมเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มข้อมูลเชิงลึกประเด็นในการสร้างผลการปฏิบัติงานอื่น ๆ
2. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในสายงานที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานในประชาคมอาเซียนอื่น ๆ เพื่อที่จะสามารถนำมาเปรียบเทียบในวิชาชีพที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนธุรกิจในประเทศอาเซียน

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). *จำนวนผู้ทำบัญชี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

https://www.dbd.go.th/dbdweb56/index_answer.php?tid=4064255 [2566, 9 เมษายน].

กลีบแก้ว สองเมือง, เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล และอภิตี นันทศุภวัฒน์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ

หัวหน้าหอผู้ป่วยและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรตามการรับรู้ของพยาบาล

ในโรงพยาบาลศูนย์. *พยาบาลสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 49(3), หน้า 352-363.

- นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารราชนครินทร์*, 14(32) หน้า 49-61.
- เบญจพร กลิ่นสีงาม และประพันธ์ ชัยกิจอุไรใจ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 29(3), หน้า 117-131.
- สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร. (2566). *การแบ่งพื้นที่เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://office2.bangkok.go.th/ard/?page_id=4048 [2566, 9 เมษายน].
- อริยารธรรม รัศมีกอบกุล. (2559). **พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ค่าจ้างและบรรยากาศการทำงานที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการคงอยู่กับองค์กร ของพนักงานเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ กรณีศึกษาร้านอาหารพาสซิฟแห่งหนึ่ง**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Brown, M. E., Trevino, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97, pp. 117-134.
- Brown, Michael E., & Treviño, Linda K. (2006). *Ethical leadership: A review and future directions*. *The Leadership Quarterly*, 17, pp. 595-616.
- Hoogh, A. H. B., & Hartog, D. N. (2008). Ethical and despotic leadership, relationships with leader's social responsibility, top management team effectiveness and subordinates' optimism: A multi-method study. *The Leadership Quarterly*, 19(3), pp. 297-311.
- Krejcie, V.R., & Morgan, W.D. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี
RESPONSIBLE NEW NORMAL TOURISM BEHAVIORS OF TOURISTS
IN BANGSAEN BEACH TOURIST SITES, CHONBURI PROVINCE

รัศมีพร พยุงพงษ์, เจกิตาน์ ศรีสรวล*

Russameeporn Phayungpongse, J-kita Srisuan*

เจ้าหน้าที่ สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,

e-Mail: 41970198@chonburi.spu.ac.th (Corresponding Author)

Staff, Office of Research and Innovation Development Sripatum University at Chonburi,

e-Mail: 41970198@chonburi.spu.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2023, June 8; Revised: 2023, July 8; Accepted: 2023, July 11)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่ t test (Independent Sample) และการทดสอบค่าเอฟ F test (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

*อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและไมซ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,

e-Mail: 41970615@chonburi.spu.ac.th

Lecturer, Tourism and MICE Management, School of Liberal Arts, Sripatum University at Chonburi,

e-Mail: 41970615@chonburi.spu.ac.th

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาเพื่อธุรกิจ/ประชุมสัมมนา และกีฬา/ความบันเทิง ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นเพื่อนกับครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคนรัก และเดินทางคนเดียว ช่วงวันที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวคือ วันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุด รองลงมาวันหยุดนักขัตฤกษ์และวันธรรมดา มีรูปแบบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับมากที่สุด และพักค้างคืน แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจท่องเที่ยวคือ เพื่อน/ครอบครัวมากที่สุด รองลงมาอินเทอร์เน็ตและโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ ยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้เป็น รถยนต์ส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมารถจักรยานยนต์และรถโดยสารประจำทาง กิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมบนชายหาดมากที่สุดคือ พักผ่อนริมชายหาด และกิจกรรมทางน้ำมากที่สุดคือ เล่นน้ำทะเล นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบในภาพรวมระดับปฏิบัติตนมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบระดับปฏิบัติตนมากทุกด้านเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความปลอดภัย ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านการวางแผนเพื่อใช้บริการ ด้านเทคโนโลยี และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าอายุ 21-30 ปี กับ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการท่องเที่ยว, พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบ

ABSTRACT

This research aimed to investigate tourism behavior and new tourism behavior with the focus on responsibility among Thai travelers in Bangsaen Beach, Chonburi. Demographic characteristics and new tourism behaviors of Thai travelers were also compared in this study. According to demographic characteristics, the sample group selected randomly consisted of 400 Thai tourists who traveled to Bang Sean Beach, Chonburi province. The research tool used in this study was a questionnaire with a reliability coefficient of .89. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics, including independent sample *t* test and one-way ANOVA *F* test. The statistical significance level was set at .05, and Scheffe's method was used to test pairwise mean differences when significant differences were found.

The research findings revealed that the new generation of responsible Thai tourists' behaviors in the tourism destination of Bangsaen Beach, Chonburi Province, prioritized relaxation

and leisure as their primary travel purpose, followed by business/conference, sports and entertainment. The most common travel companions for this trip were family members, followed by couples, friends and solo travelers. The most popular travel period was during the long weekends, followed by public holidays and regular weekdays. The factor influencing their travel decision-making primarily included friends/family, followed by the internet and advertising/promotion. The most commonly used mode of transportation for this trip was personal cars, followed by motorcycles and public transportations. The most popular activities during the trip were beachfront relaxation and sea-related activities. The new normal tourism behaviors of tourists was overall and all sides at high level. Safety had the highest mean, followed by environment, booking in advance, and technology. It was also found that Thai tourists under 20 exhibited less responsibly technology-oriented behavior compared to those aged 21-30 and 41-50, which was statistically significant.

Keywords: Tourism Behaviors, Responsible New Normal Tourism Behaviors

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกนับตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2020 ทำให้รัฐบาลของหลายประเทศต้องบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมไม่ให้โรคแพร่กระจายและลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ มาตรการเหล่านี้เองนอกจากควบคุมเชื้อโรคแล้ว ยังส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชะงักเนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างรวมถึงการท่องเที่ยวทุกตลาดไม่ว่าจะเป็น Inbound (ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทย) Outbound (ชาวไทยเดินทางออกไปต่างประเทศ) และการท่องเที่ยวภายในประเทศการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญยิ่งของประเทศแต่ก็มีความเปราะบางต่อสถานการณ์ต่าง ๆ แม้ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ที่สถานการณ์การระบาดในไทยและหลายประเทศยังไม่รุนแรง อีกทั้งขณะนั้นรัฐบาลไทยเองยังไม่ได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินรวมถึงยังไม่ปิดสถานที่ต่าง ๆ และห้ามการเดินทางเข้าประเทศหรือข้ามจังหวัด ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวก็เริ่มปรากฏให้เห็นแล้วเพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติลดจำนวนลงเนื่องจากสถานการณ์ระบาดที่เกิดขึ้นในประเทศต้นทางรวมถึงมาตรการควบคุมต่าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ บังคับใช้ ด้วยเหตุนี้เองนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศก็ทยอยยกเลิกการเดินทางเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัยเพราะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปต่างประเทศแล้วติดเชื้อกลับมา แม้แต่นักท่องเที่ยวภายในประเทศเองก็มีความกังวลที่จะเดินทาง จากการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ท่องเที่ยวไตรมาส 1/2563 พบว่าภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนามากที่สุดคือ ภาคตะวันออก (รฟพัฒนา มัณฑะรัถน์, ออนไลน์, มปป.)

ยุทธศักดิ์ สุภสร (ออนไลน์, 2563) ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กล่าวว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยได้รับผลกระทบแบบที่เรียกได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์ บางคนมองว่าเป็นวิกฤติแต่ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสด้วย จึงน่าจะถือโอกาสนี้เปลี่ยนไปสู่ความยั่งยืนใช้วิกฤติให้เป็นโอกาสสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืน นั่นก็คือการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบซึ่งเป็นแนวทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible Tourism) ไม่ใช่เพียงแค่การใส่ใจในสิ่งแวดล้อมแต่ยังต้องให้ความสำคัญกับมิติในด้านสังคมและเศรษฐกิจด้วย โดยมี "BEST" เป็นอีกแนวคิดของการท่องเที่ยววิถีใหม่ New Normal เกิดขึ้นหลังโควิด-19 เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบและเป็นวัคซีนที่ดีที่สุดสำหรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ซึ่ง BEST ประกอบด้วย 1) B-Booking in Advance การจองเพื่อใช้บริการล่วงหน้า 2) E-Environment การรักษาสิ่งแวดล้อม 3) S-Safety ความปลอดภัย และ 4) T-Technology เทคโนโลยี นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัวเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบไปพร้อมกัน โดย ททท. จะเป็นพี่เลี้ยงที่จะเข้ามาช่วยผู้ประกอบการในการสร้างความเข้มแข็งและเตรียมพร้อมรองรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ใช่เพียงแค่การตลาดเพียงอย่างเดียว จึงเชื่อมั่นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจะกลับมาและเข้มแข็งกว่าเดิม แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความปลอดภัยและยั่งยืน Safe and Sustainable Future โดยมีการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบเป็นแกนหลักของการท่องเที่ยววิถีใหม่ นักท่องเที่ยวเองก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างทางสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้พลาสติกแบบครั้งเดียวทิ้ง โดยใช้ภาชนะส่วนตัว อาทิ แก้วน้ำ หลอด ซ้อนส้อม ซึ่งจะช่วยลดขยะและการแพร่เชื้อไปพร้อมกัน และต้องไม่ลืมที่จะเคารพวิถีชุมชนเข้าไปเที่ยวแต่ไม่เข้าไปเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปพร้อมกัน

จากการศึกษาของรัศมีพร พยุงพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรพล (2564, หน้า 99) ที่ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยววิถีใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมท่องเที่ยววิถีใหม่ในภาพรวมมีการปฏิบัติตามการท่องเที่ยววิถีใหม่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติตามการท่องเที่ยววิถีใหม่อยู่ในระดับมากทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวชายหาดและด้านนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพ และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมท่องเที่ยววิถีใหม่แหล่งท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าศิลปิน พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2561, หน้า 2813-2814) ที่ศึกษาพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน พบว่าลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนผู้ใหญ่ในบ้าน ระดับการศึกษา สถานการณ์ทำงาน การเป็นสมาชิกสมาคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการบริจาคเงินให้กับสมาคมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ วัตถุประสงค์การเดินทาง และจำนวนสมาชิกในการเดินทางมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นและปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงการผ่อนคลายการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก
2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์นักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรีที่ต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ) และพฤติกรรมการท่องเที่ยว (วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว สมาชิกร่วมท่องเที่ยว ช่วงเวลาท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้การท่องเที่ยว กิจกรรมระหว่าง

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ท่องเที่ยว) ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบ (การวางแผนเพื่อใช้บริการ การรักษาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย เทคโนโลยี)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรีที่ไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้จากคอกเชเรน (Cochran, 1977, p. 76) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเสนอเครื่องมือในการวิจัยและโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี เอกสารรับรองที่ DPE. NO. SPUCIRB-2023-001

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายปิด แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำนวน 4 ข้อ คำถามมีลักษณะเลือกตอบได้ข้อหนึ่งข้อใดในตัวเลือก 2 ตัวเลือก และเลือกตอบได้ข้อหนึ่งข้อใดในตัวเลือกหลายตัวเลือก ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 7 ข้อ คำถามมีลักษณะเลือกตอบได้ข้อหนึ่งข้อใดในตัวเลือก 2 ตัวเลือก เลือกตอบได้ข้อหนึ่งข้อใดในตัวเลือกหลายตัวเลือก และเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบ จำนวน 22 ข้อ คำถามมีลักษณะเลือกตอบตามระดับการปฏิบัติตน 5 ระดับ ดังนี้ 1=ปฏิบัติตนน้อยที่สุด 2=ปฏิบัติตนน้อย 3=ปฏิบัติตนปานกลาง 4=ปฏิบัติตนมาก 5=ปฏิบัติตนมากที่สุด ใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) คือ 1.00-1.50 หมายถึงปฏิบัติตนน้อยที่สุด 1.51-2.50 หมายถึงปฏิบัติตนน้อย 2.51-3.50 หมายถึงปฏิบัติตนปานกลาง 3.51-4.50 หมายถึงปฏิบัติตนมาก 4.51-5.00 หมายถึงปฏิบัติตนมากที่สุด และทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Congruency: IOC) มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ .78 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach, 1990 p. 152) ได้เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ในเดือนมีนาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่ t test (Independent Sample) และการทดสอบค่าเอฟ F test (One way ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561, หน้า 104-118)

ผลการวิจัย

1. **ลักษณะประชากรศาสตร์** นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80 และชาย จำนวน 44.80 มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 อายุ 31-40 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 สถานภาพโสด จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 74.30 และสมรส จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 และค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1 ที่กล่าวว่าเพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ฯชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวนมากที่สุด 384 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เพื่อธุรกิจ/ประชุมสัมมนา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และกีฬาและความบันเทิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้เป็นเพื่อนกับครอบครัว จำนวนเท่ากัน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 คนรัก จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 และเดินทางคนเดียว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ช่วงวันที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ จำนวนมากที่สุด 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 วันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และวันธรรมดา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 มีรูปแบบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ จำนวนมากที่สุด 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 และพักค้างคืน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจท่องเที่ยวคือ เพื่อน/ครอบครัว มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.50 อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 28.90 และโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 8.10 ยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้คือ รถยนต์ส่วนบุคคล จำนวนมากที่สุด 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 รถจักรยานยนต์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และรถโดยสารประจำทาง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 กิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมบนชายหาดมากที่สุดคือ พักผ่อนริมหาด คิดเป็นร้อยละ 37.10 และกิจกรรมทางน้ำมากที่สุดคือ เล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ 22.60

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 2 ที่กล่าวว่าเพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบในภาพรวมระดับปฏิบัติตนมาก ($\bar{X}=3.90$, $SD=0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบระดับปฏิบัติตนมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความปลอดภัย ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.65$) ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

($\bar{X}=4.01$, $SD=0.44$) ด้านการวางแผนเพื่อใช้บริการ ($\bar{X}=3.80$, $SD=0.65$) และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.57$, $SD=0.72$)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 3 ที่กล่าวว่าเพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=5.277^*$, $p=.001$) โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ($\bar{X}=3.24$) มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าอายุ 21–30 ปี ($\bar{X}=3.66$) กับ 41–50 ปี ($\bar{X}=3.65$) อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อนกับครอบครัวเป็นผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว มีรูปแบบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ช่วงวันที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจท่องเที่ยวคือ เพื่อน/ครอบครัว และกิจกรรมระหว่างท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมบนชายหาดคือ พักผ่อนริมชายหาด มากที่สุด และกิจกรรมทางน้ำคือ เล่นน้ำทะเลมากที่สุด สอดคล้องกับ รัศมีพร พยุงพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรवल (2564, หน้า 97-98) ที่ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทางเป็นครอบครัว รูปแบบการพักผ่อนเพื่อท่องเที่ยวชายหาดแบบไปเช้า-กลับเย็น กิจกรรมบนชายหาดและกิจกรรมทางน้ำที่ปฏิบัติระหว่างท่องเที่ยวคือ นั่งเล่นบนชายหาดและว่ายน้ำ และยังสอดคล้องกับ ชิดชนก ศรีเมือง, 2561, หน้า 39-42) ที่ศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางทะเลภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งคนในพื้นที่และต่างพื้นที่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในภาคตะวันออก จำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อน เดินทางมากับครอบครัว ช่วงวันที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ การได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติมากที่สุดทั้งในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบในภาพรวมมีการปฏิบัติตนระดับมากเป็นเพราะนักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลการรักษาความปลอดภัยของตนเองให้พ้นจากการได้รับเชื้อโควิด-19 จากกระทรวงสาธารณสุขและการประชาสัมพันธ์การปฏิบัติตนขณะอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ รัศมีพร

พยุ่งพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรवल (2564, หน้า 98) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมท่องเที่ยววิถีใหม่ในภาพรวมมีการปฏิบัติตามการท่องเที่ยววิถีใหม่อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบ ปฏิบัติตนระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความปลอดภัย ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านการวางแผนเพื่อใช้บริการ และด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับ ไตรเทพ วิษย์โกวิทเทน, มารุต สุขสมจิตร, อลงกต อินทรชาติ, กนกวรรณ ขาวดอน, อรรถวุฒิ กันทะวงศ์ และสาโรจน์ เริ่มดำรง (2564, หน้า 182-183) ที่ศึกษาการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งวิถีใหม่ภายหลังการระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย กล่าวว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งวิถีใหม่ มาตรการด้านสาธารณสุขทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่น ซึ่งมาตรการต่าง ๆ จากความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการและตัวแทนนักท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยและมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพของสถานประกอบการ SHA และSHA+ มาตรการภาครัฐที่ช่วยในการควบคุม กำกับ ดูแลพื้นที่ให้บริการทั้งพื้นที่ชายหาดและพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การจัดโซนพื้นที่ให้บริการ การควบคุมเรื่องความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวควรร่วมมือในการดูแลตนเองด้วยการสวมหน้ากากอนามัย ใช้แอลกอฮอล์เพื่อการฆ่าเชื้อเป็นประจำ มาตรการต่าง ๆ มีส่วนสำคัญทำให้ประเทศไทยกลับมาเปิดรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมั่นใจในความปลอดภัยด้านสุขอนามัยจากโควิด-19 ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งวิถีใหม่อย่างยั่งยืน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าอายุ 21-30 ปี กับ 41-50 ปี อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มอายุ 21 ปีขึ้นไปมีการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตล่วงหน้าก่อนการเดินทางเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวและวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาความหนาแน่นของจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับ รัศมีพร พยุ่งพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรवल (2564, หน้า 99) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมท่องเที่ยววิถีใหม่แหล่งท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2561, หน้า 2813-2814) ที่ศึกษาพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษาเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวควรสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดรายการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการมอบส่วนลดทางการค้าหรือของสมนาคุณสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้เทคโนโลยีในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมประเด็นการปรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.

ชิดชนก ศรีเมือง. (2561). *พฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางทะเล*

ภาคตะวันออก. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ไตรเทพ วิชัยโกวิทเทน, มารุต สุขสมจิตร, อลงกต อินทราชติ, กนกวรรณ ขาวด่อน, อรรถวุฒิ กันทะวงศ์ และ

สาโรจน์ เริ่มดำรง. (2564). การท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งวิถีใหม่ ภายหลังการระบาดของโรค

โควิด-19 ในประเทศไทย. *วารสารธรรมศาสตร์*, 40(3), หน้า 161-190.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ยุทธศักดิ์ สุกสร. (2563). *ท่องเที่ยว "วิถีใหม่" อย่างรับผิดชอบ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://d.dailynews.co.th/travel/791737/> [2565, พฤศจิกายน 21].

รพีพัฒน์ มั่นชนะรัตน์. (มปป.). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในวิกฤต COVID-19* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.cea.or.th/th/single-research/cultural-heritage-tourism-industry-covid-19> [2565, พฤศจิกายน 18].

รัศมีพร พยุงพงษ์ และเจกิตาน์ ศรีสรพล. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ในแหล่งท่องเที่ยวชายหาด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 17(3), หน้า 92-101.

ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2561). พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัด

สุราษฎร์ธานี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 11(2), หน้า 2801-2817.

Cochran, W.G. (1963). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.

Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

แนวทางส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง

GUIDELINES FOR ENHANCING ROLES OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION TO EXCELLENCE OF THE EARLY CHILDHOOD
DEVELOPMENT CENTERS IN RAYONG PROVINCE

ปริยรัตน์ บัวแก้ว, วรวุฒิ เฟื่องพันธ์*, สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์**

Pariyarat Buakaew, Worawut Phengphan*, Suwichai Kosaiyawat**

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาและการพัฒนาสังคม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีการศึกษา 2565, e-Mail: vavapariyarat@gmail.com (Corresponding Author)

Student, Master of Education, (Program in Education and Social Development),

Faculty of Education, Burapha University, Academic Year 2022,

e-Mail: vavapariyarat@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, May 9; Revised: 2023, June 29; Accepted: 2023, June 30)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทางส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 260 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 15 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

*,**อาจารย์ประจำ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,

e-Mail: worawut@buu.ac.th, kosajyaw@buu.ac.th

Lecturer, Department of Vocational Education and Social Development, Faculty of Education,

Burapha University, e-Mail: worawut@buu.ac.th, kosajyaw@buu.ac.th

1. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง พบว่า ในภาพรวมทั้ง 6 บทบาท อยู่ในระดับมากที่สุด บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บทบาท ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด ระยอง พบว่ามี 3 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ภาครัฐที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open and Connectedness Government) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) ด้านงบประมาณ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ควรมีการจัดตั้ง งบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการจัดหาเจ้าหน้าที่โดยตรง 2) บทบาท ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จัดโครงสร้างหลักสูตรและจัดส่งครูเข้าอบรม การใช้เทคโนโลยีที่ล้ำสมัยใน การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน มิติที่ 2 การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) มีการส่งเสริม บทบาทคือ บทบาทด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ มิติที่ 3 มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart and High Performance) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) บทบาทด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมชี้แจงนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างต่อเนื่องและมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน 2) บทบาทด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ควรมีดำเนินการเพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการ ดูแลและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดตั้ง เครือข่ายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเริ่มตั้งแต่มีเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ไปถึงระดับภาคเพื่อให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการ ปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริม, ความเป็นเลิศ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the roles and ways to enhance the role of local government organizations towards the excellence in Early Childhood Development Centers in Rayong Province. This was an integrated research method. The sample group in this research consisted of 260 people quantitatively obtained by multi-stage sampling and 15 key informants qualitatively obtained by purposive selection. The research tools consisted of questionnaires

and interview forms. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research were as follows:

1. Regarding the role of local leaders to the excellence of the Rayong Development Center, all of the six roles were overall at the highest level. The early childhood development network role was found to have the highest level, the academic role at the lowest level, and the curricular activity role at high level.

2. For guidelines for enhancing the role of local government organizations towards the excellence in Childhood Development Centers in Rayong Province, it was found to have three dimensions, consisting of: Dimension 1: Open and Connectedness Government, which promoted roles as follows: 1) For budgeting, administration, finance, and procurement, sufficient budgets should be allocated for the management of the Child Development Center and there should be direct recruitment of staff, 2) Regarding academic and curricular activities roles, the curriculum should be organized and teachers should attend trainings and make use of modern technology in teaching and learning. Dimension 2: Citizen Centric: The building, place, environment and safety roles were promoted. The environment conducive to learning should be provided. Dimension 3: Smart and High Performance: 1) Personnel and Child Development Center management roles were promoted. Meetings should be consistently held to clarify policies of the Child Development Center. Rules, regulations, and rules for the operation of the Child Development Center should be clearly set. 2) Participation role and action promotion should be taken to enable all sectors in society to participate in the attention and development of Child Development Centers. 3) Regarding the role of promoting early childhood development networks, there should be a network for the development of Child Development Centers starting from sub-district, district, and provincial levels to the regional level to make the Childhood Development Center a source of knowledge exchange in early childhood development so that the practice of childhood development among heads of Childhood Development Centers, childhood care teachers, executives and related persons would be strengthened and related persons and all sectors would be provided opportunities to continue participating in early childhood development.

Keywords: Guidelines for Enhancing, Excellence, Early Childhood Development Centers

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการบริการทางการศึกษาขั้นต้นที่รัฐจัดให้ประชาชนในวัยแรกของชีวิต รัฐดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการวางรากฐานการดำเนินชีวิตในอนาคต การศึกษาระดับปฐมวัยนี้จะมีความสำคัญมากขึ้น โดยจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุตั้งแต่ 2-5 ปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562, หน้า 36) สืบเนื่องจากวิสัยทัศน์ในการเป็น Thailand 4.0 โดยรัฐบาลกำหนดนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ซึ่งจังหวัดระยองก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ 3 จังหวัด รวมทั้งปัจจุบันจังหวัดระยองเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ และเป็นพื้นที่ศักยภาพสูงในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ส่งผลให้จังหวัดระยองมีการลงทุนและการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2563, หน้า 7-8) ซึ่งมีผลทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองนั้น ยังไม่ได้มีการเลี้ยงดูบุตรหลานได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้มีการนำบุตรหลานมาเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น กอปรกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองมีการจัดการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่ 2-5 ปี ส่งผลให้จำนวนเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดระยองเพิ่มขึ้น (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2563, หน้า 16) ซึ่งตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1964, p.7) ได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต มีผลต่อบุคลิกภาพเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยเน้นว่าชีวิตของบุคคลวัยเด็กหรือปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตของมนุษย์การจัดการตอบสนองและให้ประสบการณ์ที่ดีต่อความต้องการทางร่างกายจะทำให้เด็กพัฒนาไปตามขั้นตอนเป็นอย่างดี

จังหวัดระยองมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด จำนวน 127 แห่ง ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา) ซึ่งการจัดการศึกษาต้องมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน สามารถดำรงชีวิตในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุขเต็มศักยภาพของแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับวัย ถือเป็นการวางรากฐานความรู้ที่สำคัญของเด็กสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การจัดกิจกรรมที่จัดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และเป้าประสงค์การศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย “รักระยอง มองประชาคมโลก” เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรม รักและภูมิใจในความเป็นระยอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข และพร้อมก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง เพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2559, หน้า 1-77) ในจังหวัดระยองและที่อื่น ๆ ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบรรลุปเป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครู และผู้ดูแลเด็ก ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง รวมทั้งสิ้น 776 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 260 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูและผู้ดูแลเด็ก ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง จำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ และระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 74 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนแสดงความคิดเห็น ทดสอบคุณภาพด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC=.84 ทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่น=.84

2. แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน จำนวน 13 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง จำนวน 260 คน ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึง 5 กรกฎาคม พ.ศ.2564 ผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Form

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดหรือผ่านช่องทางออนไลน์ ระหว่างวันที่ 10-24 กรกฎาคม พ.ศ.2564

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyze) ในการแปลผลค่าเฉลี่ยคะแนนในแต่ละระดับใช้เกณฑ์แปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 163) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงบทบาทที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงบทบาทที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงบทบาทที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง บทบาทที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึงบทบาทที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ส่งเสริมเลย

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 82.31 ตำแหน่ง ครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 72.31 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 32.69 และมีระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.31

2. **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง** พบว่าในภาพรวมทั้ง 6 บทบาท อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 รองลงมาบทบาทด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 บทบาทด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 บทบาทด้านอาคาร สถานที่

สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 บทบาทด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 ส่วนบทบาทที่มีค่าน้อยที่สุดคือ บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน มีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน องค์กรภาครัฐ หรือเอกชนในวันสำคัญหรือเทศกาลต่าง ๆ และชุมชนได้มีส่วนร่วมสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ หรือกำลังกายให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินพัฒนาการของเด็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น 2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและวิธีการแก้ไข ควรดำเนินการตามแนวนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ควรมีการกำหนดการเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและพัฒนาบุคลากร เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดส่งผู้ดูแลเด็กให้มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน และควรสนับสนุนส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งที่รับผิดชอบอยู่ร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจนและปฏิบัติหน้าที่ได้จริง

4. แนวทางการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง พบว่ามี 3 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ภาครัฐที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open and Connectedness Government) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) ด้านงบประมาณ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ 2) บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มิติที่ 2 การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) มีการส่งเสริมบทบาทคือ บทบาทด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มิติที่ 3 มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart and High Performance) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) บทบาทด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) บทบาทด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 3) บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผล

1. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง พบว่า ในภาพรวมทั้ง 6 บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด ผลปรากฏว่า 1) บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง มากที่สุด และรองลงมาบทบาทด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ทั้งนี้เนื่องมาจากเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย, การมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนที่ดีมีผลต่อการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนจะทำให้เกิดความเข้มแข็งและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562, หน้า 11) ได้พัฒนากรอบแนวทางการยกระดับสู่ระบบราชการ 4.0 โดยเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มีข้อกำหนดที่พัฒนาบนแนวคิดของการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศมีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะ 3 มิติ ของระบบราชการ 4.0 มิติที่ 2 การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ประชาชนและภาคสังคม ด้วยต้นทุนที่ลดลงและคุ้มค่า โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ เพื่อเป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งสามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมโดยได้จัดทำเป็นมาตรฐานการดำเนินงานจำแนกไว้เป็น 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า ข) และยังสอดคล้องกับ ทรรศนีย์ นนธิจันทร์ (2557, หน้า 110) ที่ศึกษาการแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของท่านอื่น เนื่องจากผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพทำให้บุตรหลานของตนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และ 2) บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง น้อยที่สุด เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยนี้ ยังไม่ได้เน้นความเป็นเลิศในทางวิชาการ แต่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) สอดคล้องกับ ผุสดี ศรีเพ็ญ และนันทิยา น้อยจันทร์ (2557, หน้า 125-127) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านั่ง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่าโดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมาด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร สอดคล้องกับวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยองน้อยที่สุดคือ บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2. แนวทางการส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง พบว่ามี 3 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ภาครัฐที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open and Connectedness Government) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) ด้านงบประมาณ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ควรมีการจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีงบประมาณส่วนกลางเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการจัดหาเจ้าหน้าที่ธุรการเพื่อทำงานงบประมาณ งานธุรการ การเงิน การกรอกระบบต่าง ๆ เช่น ระบบอาหารกลางวัน และการจัดซื้อจัดจ้าง โดยตรงเพื่อลดภาระงานของครู และให้ครูได้สอนอย่างเต็มที่ 2) บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรมีส่งเสริมความรู้ให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร อุปกรณ์ ภายในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการจัดประสบการณ์ และควรมีกำหนดให้ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สนองต่อความต้องการ ความสนใจ และพัฒนาการของเด็กที่ชัดเจน มีการจัดประชุม จัดโครงสร้างหลักสูตรและจัดส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับการทำหลักสูตร และควรมีกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำทะเบียนสื่อนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความสนใจของเด็ก ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และการใช้เทคโนโลยีที่ล้ำสมัยในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน มิติที่ 2 การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) มีการส่งเสริมบทบาทคือ บทบาทด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรมีการทำความสะอาดห้องเรียนโดยกำหนดให้มีการจัดของอย่างเป็นระเบียบมีความสะอาดและอากาศถ่ายเทสะดวกอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการจัดหาพื้นที่ลานกลางแจ้งเพื่อจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม มิติที่ 3 มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart and High Performance) มีการส่งเสริมบทบาทคือ 1) บทบาทด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการดำเนินการตามแนวนโยบายและมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ มีการกำหนดการเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและพัฒนาบุคลากรเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน 2) บทบาทด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ควรมีดำเนินการเพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความคิดเห็นในการพัฒนาทุกภาคเรียน 3) บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายในการพัฒนา และควรสนับสนุนส่งเสริม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งที่รับผิดชอบอยู่ร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเริ่มตั้งแต่มี เครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ไปถึงระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการ พัฒนาเด็กปฐมวัย และเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป และ สอดคล้องกับ ภัทรพงศ์ งานวิไลสกุล (2557, หน้า 1) ที่ศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน ในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคด้านครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแล เด็กขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล พัฒนาการของเด็ก อาคารสถานที่ที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณัฐนันท์ มั่นคง (2562, หน้า 149-154) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการจัด การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผลการหาแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่สำคัญดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ช่องทางการแจ้งข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนได้ทราบอย่างทั่วถึง 2) ด้านบุคลากรคือ การจัดครู ผู้ดูแล เด็กให้มีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กต่อห้องเรียน 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กคือ ให้ความสำคัญมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก 4) ด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรคือ พัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้กับการจัด ประสพการณ์แก่เด็ก 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนจากทุกหน่วยงานคือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการสรรหาทรัพยากรและกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยคือ ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 บทบาทด้านบุคลากร จำนวนครูพี่เลี้ยงเด็กในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เพียงพอ

1.2 บทบาทด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เครื่องเล่นในสนามมีจำนวนไม่เพียงพอให้กับเด็ก ควรเพิ่มเติมเครื่องเล่นเพื่อการพักผ่อนและพัฒนาทักษะของเด็กไปพร้อม ๆ กันได้

1.3 บทบาทด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรเพิ่มสื่อของเล่นตามมุมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กให้มากขึ้นและมีเพียงพอกับความต้องการของเด็ก

2. แนวทางการส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

2.1 บทบาทด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดหาเจ้าหน้าที่ธุรการเพื่อรับผิดชอบการทำงานเอกสาร

2.2 บทบาทด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน บทบาทด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายในการพัฒนา และควรสนับสนุนส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งที่รับผิดชอบอยู่ร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเริ่มตั้งแต่มีเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ไปถึงระดับภาคเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อหามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยทางการบริหารด้านอื่นๆอีก เพื่อเป็นการเจาะลึกให้งานแต่ละด้านของมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาและมีคุณภาพ
4. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัญหา อุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- ณัฐนันท์ มั่นคง. (2562). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทรศณีย์ นนธิจันทร์. (2557). **แนวทางการพัฒนาบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

- ผุสดี ศรีเพ็ญ และนันทิยา น้อยจันทร์. (2557). สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 4(7), หน้า 117-130.
- ภัทรพงศ์ งานวิไลสกุล. (2557). *การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง พ.ศ.2562 -2565 ฉบับทบทวน ปี พ.ศ.2563*. ระยอง: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง.
- Freud, S. (1964). *Group Psychology and The Analysis of the Ego Sigmund Freud*. New York: Bantam Books.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1971). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, pp. 607-610.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี

THE TEACHERS ROLE ON LIFE SKILL DEVELOPMENT OF PRIMARY STUDENT LEVEL UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN CHONBURI PROVINCE

สุทธธีรภัฏ สมอ่อน, สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์*, วรวุฒิ เพ็งพันธ์**

Suttirak Somon, Suwichai Kosaiyawat*, Worawut Phengphan**

นักศึกษาลัทธิสุตรการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาและการพัฒนาสังคม) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2565, e-Mail: suttirak.somon@gmail.com (Corresponding Author)
Student, Master of Education (Education and Social Development), Faculty of Education,
Burapha University, Academic Year 2022,
e-Mail: suttirak.somon@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, May 16; Revised: 2023, June 28; Accepted: 2023, June 30)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี 2) เปรียบเทียบบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้อง และที่ตั้งของโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี สำหรับครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน ด้วยวิธีการ

*,**อาจารย์ประจำ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,

e-Mail: kosajyaw@buu.ac.th, worawut@buu.ac.th

Lecturer, Department of Vocational Education and Social Development, Faculty of Education,

Burapha University, e-Mail: kosajyaw@buu.ac.th, worawut@buu.ac.th

สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC=.97 และมีค่าความเชื่อมั่น=.94 และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี โดยรวมและแยกรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ครูมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และด้านบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนโดยเทคนิคต่าง ๆ ตามลำดับ 2) ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้องต่างกัน ส่งผลต่อบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนไม่แตกต่างกัน ขณะที่ที่ตั้งของโรงเรียนส่งผลต่อบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งโรงเรียนในเขตเทศบาลมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี มากกว่าครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่นอกเขตเทศบาล 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning โดยจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือมีการปฏิบัติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การสร้างบรรยากาศชั้นเรียนให้เหมาะแก่การเรียน การสอน ลดความตึงเครียดในห้องเรียน การสร้างสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยไม่ตัดสินว่าความคิดเห็นนั้นถูกหรือผิด

คำสำคัญ: บทบาทของครู, การพัฒนาทักษะชีวิต, ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the teachers' role on life skill development of primary student level under the Office of the Basic Education Commission in Chonburi Province, 2) compare of those teachers' role on life skill development with respect to gender, age, teaching experience at primary education level, number of students responsible for the room and the location of the school, and 3) examine the way to develop the role of those teachers. Quantitative research and interview were used to collect the data, which were then analyzed using a qualitative method. The research instruments included

questionnaire. The samples, proportionately selected by stratified sampling method (Stratified Random Sampling), consisted of 370 primary teachers in Chonburi Province. In-depth interviews with 25 key informants were conducted. The research tools included a questionnaire with an index of Item Objective Congruence (IOC) at .97 and a reliability at .94 and the structured interview, the questions of which were reviewed and approved by 3 experts. Statistics used to analyze quantitative data included average, percentage, standard deviations, average comparison statistics, one-way variance analysis and qualitative data to triangulation data validation.

The results showed that: 1) The level of teachers' roles in developing primary school student life skills of the Basic Education Commission in Chonburi Province was overall and by aspect at a high level. The highest level was the life skill development integrated with teaching and learning in the subject matter group, followed by roles in encouraging the learners to gain life skills based on 4 components and roles in organizing learning activities that promote student life skills by various techniques. 2) Teachers with different genders, ages, work experiences, number of students per class showed no difference in their roles in the students' life skill development. However, the location of the school affected the role of teachers in the development of student life skills. Those working in the municipality area had more roles in developing student life skills than those working outside the municipality area. 3) Guidelines for the development of teachers' roles in developing primary school students' life skills under the Office of the Basic Education Commission in Chonburi Province included student-centered teaching; active learning activities, in which the students participated in activities or had as many practices as possible; class atmosphere enhancement; class anxiety reduction; and various role plays to have students express their opinions freely.

Keywords: Teachers' Role, Life Skill Development, Primary Student Level

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเรื่องของการติดเชื้อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการใช้เทคโนโลยี พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมก่อให้เกิดความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ปัญหาที่เกิดจากสิ่งเหล่านี้ล้วนนำมาสู่การเรียกร้อง รวมถึง

การตอบโต้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาผ่านการแสดงออกของเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2565, หน้า 12) จากการรายงานปัญหาที่เกิดจากระบบการศึกษาพบว่ากลุ่มเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาทางเชาว์ปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เด็กวัยเรียนของไทยส่วนใหญ่มี IQ ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ขณะที่ EQ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าปกติเนื่องจากปัญหาภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม การดูแลของครอบครัว ซึ่งล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมและทักษะการใช้ชีวิตของเด็ก นอกจากนี้ช่วงวัยรุ่นยังมีปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 68)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6) ซึ่งการสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในช่วงวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างคนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านความสามารถภายในและความสามารถภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 7) โดยครูมีหน้าที่ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และนิสัยที่ดีงามแก่ลูกศิษย์ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556, หน้า 73-74) ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยีและตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, หน้า 1) อีกทั้งจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยส่วนหนึ่งที่ได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษาระดับชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานป้องกันยาเสพติดและงานพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนจากการลงปฏิบัติหน้าที่ทำให้พบว่า นักเรียนที่เกิดปัญหาส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง หรือไม่สามารแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ครูประจำชั้นจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักเรียนผ่านพ้นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตเพราะครูเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่ 2 ที่คอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาชีวิตต่าง ๆ ของนักเรียน

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยครูสามารถพัฒนา ปรับปรุง วิธีการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้อง และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี จำนวน 6,054 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี, 2561, หน้า 7) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน จากนั้นจึงจำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, เขต 2 และเขต 3 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนโดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ผู้บริหาร ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้อง ที่ตั้งของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประเภทเลือกคำตอบเดียว ส่วนที่ 2 บทบาทครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ทดสอบคุณภาพด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC=.97 ทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่น=.94

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน ระหว่างวันที่ 11-31 ตุลาคม พ.ศ.2564 โดยนำแบบสอบถามส่งให้กลุ่มเป้าหมายและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในช่วงเวลาการจัดอบรมต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัดของกลุ่มประชากรโดยเลือกกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคล จำนวน 25 คน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ไม่น้อยกว่า 5 ปี และเคยดำรงตำแหน่งหรือได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน เช่น หัวหน้า/ผู้รับผิดชอบ โครงการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 สาระ ด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด และผ่านช่องทางออนไลน์ ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน-17 ธันวาคม พ.ศ.2564

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent t test) และการทดสอบความแปรปรวน (One-way ANOVA) 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 370 คน เป็นชายและหญิงอย่างละเท่ากัน ร้อยละ 50.00 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 36.49 มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี ร้อยละ 48.38 มีจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้อง 11-20 คน ร้อยละ 38.92 มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 52.98

2. บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี โดยรวมและแยกรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) โดยด้านที่ครูมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.41$) รองลงมาด้านบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X}=4.39$) และด้านบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนโดยเทคนิคต่าง ๆ ($\bar{X}=4.28$) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาสภาพปัจจัยของครูต่อบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน พบว่าที่ตั้งของโรงเรียน ($t=4.657^*$, $p=.032$) ส่งผลต่อบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งโรงเรียนในเขตเทศบาลมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ประณตศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี มากกว่าครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่นอกเขตเทศบาล ส่วนครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้องต่างกัน ส่งผลต่อบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ควรเป็นดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning 3) การสร้างบรรยากาศชั้นเรียนให้เหมาะแก่การเรียนการสอน ลดความตึงเครียดในห้องเรียน 4) สร้างสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยไม่ตัดสินว่าความคิดเห็นนั้นถูกหรือผิด

อภิปรายผล

1. บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี พบว่ามีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจากครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงของการเรียนปกติ เป็นการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 14) ดังนั้นบทบาทของครูจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาของหลักสูตร รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต และช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้านที่ครูมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนมากเป็นลำดับแรกคือ การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากครูเป็นผู้ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเอง จึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหมายหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้งรู้จริงในสิ่งที่ศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, หน้า 10) สอดคล้องกับ พิมพ์พัญ ทองกิ่ง (2563, หน้า 57) ที่ศึกษาบทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21 พบว่า “ครู” ต้องปรับบทบาทมาเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ค้นพบด้วยตนเอง โดยใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบ Teach Less, Learn More และยึดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรม การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางกายภาพและบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางจิตวิทยา

2. การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของครูที่ตอบหาทบทวนของการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี พบว่า

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่าบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถหรือลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ครูผู้สอนทั้งเพศหญิงเพศชายสามารถจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนได้ในระดับพอ ๆ กัน สอดคล้องกับ วศิน ชูชาติ (2559, หน้า 143) ที่ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่าบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างอายุไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถหรือลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ครูผู้สอนทุกช่วงวัยสามารถจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนได้ในระดับพอ ๆ กัน สอดคล้องกับ สุกัญญา ลัทธิพรหม (2546, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอร่อนพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่าบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไว้ 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6) จึงทำให้ครูทุกคนต้องดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน ควบคู่กับการพัฒนาทักษะในด้านอื่น ๆ แม้ว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน แต่หากได้ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาตามหลักสูตรก็สามารถจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนได้พอ ๆ กัน สอดคล้องกับ ดร.ณิ จันทรแก้ว (2553, หน้า 105) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ การบริหารงานวิชาการแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

2.4 จำแนกตามจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบต่อห้อง พบว่าบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้โรงเรียนสามารถรับนักเรียนในหนึ่งห้องได้ไม่เกิน 40 คน เพื่อไม่ให้เป็นการทับซ้อนมากเกินไป หากครูสามารถจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ สอดคล้องกับ วศิน ชูชาติ (2559, หน้า 164) พบว่าเมื่อขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกัน

2.5 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่ามีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งโรงเรียนในเขตเทศบาลมีบทบาทในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรีมากกว่าครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่นอกเขตเทศบาล เนื่องจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากรหรือมีครูสอนครบชั้นทำให้ครูมีเวลาจัดเตรียมแผนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนได้ ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครู และบุคลากรอาจจะมีไม่เพียงพอ ครูบางคนอาจจะต้องสอนหลายวิชาและหลายชั้นเรียน การจัดเตรียมแผนการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอาจจะยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วารุณี ลัคนโชคดี (2560, หน้า 106) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนารองรับระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบของ สมศ. พบว่าที่ตั้งของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนในทางอ้อม เนื่องจากโรงเรียนที่มีที่ตั้งแตกต่างกันจะมีความพร้อมของปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่แตกต่างกัน และส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนซึ่งเป็นผลผลิตสุดท้าย โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองส่วนใหญ่จะมีความพร้อมทั้งในส่วนของผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีมากกว่าโรงเรียนที่อยู่นอกเมืองหรือชนบท

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี ครูควรวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Child Center นั้น คือการที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้นำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของเขาโดยการแนะนำของครู สอดคล้องกับ วิชาดา ศรีเจริญ (2554, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพเบื้องต้น พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของรายวิชา วท.วส. 113 วิทยาศาสตร์สุขภาพเบื้องต้น ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนโดยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้สนุกสนานมีแบบเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน ทำให้การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตื่นตัวเสริมพลังทางบวกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างมีชีวิตชีวา สอดคล้องกับ ญาณัญญา ศิริภัทรธาดา (2553, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในการเรียน วิชาหลักการตลาด โดยการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำข้อสอบได้คะแนนสูงกว่าเดิมได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรคือ 70% ขึ้นไป

3.3 การสร้างบรรยากาศชั้นเรียนให้เหมาะแก่การเรียนการสอน ลดความตึงเครียดในห้องเรียน ซึ่งบรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ ใคร่เรียน ให้แก่ผู้เรียน ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติอันดีงามแก่นักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531, หน้า ค) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีมิตรต่อกัน มีระเบียบวินัย มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ

3.4 การสร้างสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยไม่ตัดสินว่าความคิดนั้นถูกหรือผิด ซึ่งการสร้างเหตุการณ์สมมุติในรูปแบบต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนรู้จักอภิปราย ถกเถียง และคิดวิเคราะห์ตัดสินใจจากเหตุผล และการให้แนวทางการแก้ปัญหาที่ สอดคล้องกับ เสริมศรี ลักษณะศิริ (2540, หน้า 370) ที่กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อฝึกให้ผู้เรียนตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ความคิดอย่างอิสระและมีส่วนร่วมหรือบทบาทในสถานการณ์นั้น ๆ ราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ซึ่งนับว่าเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือมีการปฏิบัติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนจะมีบทบาทน้อยลง ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง รู้จักวางแผนการทำงาน ทำงานเป็น รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาได้ มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้แสดงออกซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเน้นวิธีการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งครูผู้สอนควรเลือกวิธีหลักและหรือบูรณาการหลาย ๆ วิธีผสมกัน โดยให้สอดคล้องและเหมาะสมในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน และเมื่อพิจารณาบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนนั้น ครูควรฝึกและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การบริหารอัตรากำลังสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ต้องจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอและลดภาระงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานสอนของครูเพื่อให้ครูได้มีเวลาเตรียมการสอนและวางแผนในการทำกิจกรรมให้กับนักเรียนได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สัมพันธ์กับลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับและแต่ละวัย เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังคงถือว่าเป็นเรื่องใหม่ยังคงได้รับความสนใจในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากในบทเรียนแต่มีอยู่ในสังคมที่แวดล้อมตัวนักเรียนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอย่างหลากหลายและรวดเร็ว สิ่งหนึ่งที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือความพร้อมของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ความจำเป็นเร่งด่วนคงจะได้แก่ การเตรียมความพร้อมของผู้สอนกับบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน การทบทวนหลักสูตรที่ใช้ในการสอน หลักการ ทฤษฎีรูปแบบ วิธีการสอนและการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการอยู่และที่จะดำเนินการในอนาคต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนเกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ญาณัญญา ศิริภักธธาดา. (2553). **รายงานการวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในการเรียนวิชาหลักการตลาด โดยการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning)**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ดร.ณิ จันท์แก้ว. (2553). **การบริหารงานวิชาการแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส.** ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิมพ์พาญ ทองกิ่ง. (2563). **บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21.** ปรินญาณิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2565). **รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2564.** กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วศิน ชูชาติ. (2559). **ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี.** ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารุณี ถิ่นโชคดี. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งสามรอบของ สมศ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- วิภาดา ศรีเจริญ. (2554). **รายงานการวิจัยในชั้นเรียนผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพเบื้องต้น.** พิษณุโลก: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุกัญญา ลัทธิพรหม. (2546). **บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัตนพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). **การบริหารโรงเรียนเอกชน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 (พิมพ์ครั้งที่ 6).** กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **การประชุมวิชาการการวิจัยทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชลบุรี พ.ศ.2561-2565*. ชลบุรี:

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน*

ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เสริมศรี ลักษณะศิริ. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

Krejcie, V.R., & Morgan, W.D. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

**การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงการเป็นฐาน
ในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา
THE LEARNING MANAGEMENT OF ACTIVE LEARNING
USING PROJECT-BASED LEARNING IN GSC157
(CRITICAL THINKING AND PROBLEM-SOLVING) SUBJECT**

อารีย์ ขันติธรรมกุล

Aree Kantitammakool

อาจารย์ประจำ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,

e-Mail: areekoi2023@gmail.com (Corresponding Author)

Lecturer, Institute of General Education Sripatum University at Chonburi,

e-Mail: areekoi2023@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, June 13; Revised: 2023, July 7; Accepted: 2023, July 11)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงการเป็นฐาน และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงการเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 306 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงการเป็นฐาน 2) แบบทดสอบในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ A มีนักศึกษาจำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 77.12 และ 2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในภาพรวมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก, การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ABSTRACT

This research aimed to study achievement of students enrolled in GSC157 (Critical Thinking and Problem Solving) in Academic Year 2022 and students' satisfaction towards active learning management using project-based learning model. The samples in this research selected by purposive sampling were 306 students enrolled in GSC157 (Critical Thinking and Problem Solving) in Academic Year 2022. The instruments used in the experiment and data collection were 1) an active learning lesson plan using project-based learning model, 2) a test in GSC157 (Critical Thinking and Problem-Solving), and 3) a satisfaction assessment form to manage learning in an online format. The statistics used in data analysis were frequency distribution percentage, mean and standard deviation. The results of the study revealed that 1) the learning achievement of most of the students (236 students, representing 77.12%) had academic achievement in A level and 2) the satisfaction of the students towards the active learning management using the project-based learning model as a whole was valuable at the highest level (average=4.57).

Keywords: Active Learning Management, Project-Based Learning Model

บทนำ

“การเรียนรู้และการศึกษา” เป็นตัวกำหนดคุณภาพของสังคมโดยต้องนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เริ่มตั้งแต่คุณภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน คุณภาพของโรงเรียน ครู สถาบันผลิตครูรวมถึงระบบการศึกษาต้องมีประสิทธิภาพสูงและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หัวใจของการศึกษาคือ ต้องการให้นักศึกษาหรือผู้เรียนเกิดสมรรถนะเพื่อนำไปปฏิบัติได้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) ค่านิยม (Value) 2) เจตคติ (Attitude) 3) ทักษะเพื่อการทำงานมาหากิน และ 4) ทักษะเพื่อชีวิตและความเป็นอยู่ (Skill) และความรู้ (Knowledge) ทั้งนี้คุณค่ามีความหมายที่สุดของชีวิตมนุษย์ เพราะหากค่านิยมผิดพลาดไปชีวิตจะไปในทางเสีย และในด้านความรู้การศึกษาต้องไม่หยุดที่การให้ความรู้แต่ต้องเน้นให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้ และความรู้ต้องอยู่ร่วมหรือเชื่อมโยงกับทักษะและการให้คุณค่า การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวม (Holistic) (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 16-21) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นและเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติกระทั่งได้คำตอบที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัย สนับสนุนให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่กำลังเรียนรู้ และบูรณาการความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ กับชีวิตจริง เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ของตนเองจากรูปธรรมเป็นนามธรรม ซึ่งอาจเป็นองค์ความรู้ที่เหมือนหรือต่างจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียน ทั้งนี้การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานยังกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา คิดวิพากษ์ และคิดรับผิดชอบต่อความสำเร็จของส่วนรวม และหัวใจสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานคือ การมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต (Real World) ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมการปฏิบัติให้สามารถดำเนินเป็นไปตามแผนการที่วางไว้ตลอดจนสามารถเป็นกระบวนการแก้ปัญหา การประเมินการปฏิบัติ การสื่อสารและการนำเสนอ ช่วยส่งเสริมหนุนนำการฝึกทักษะการปรับตัวและความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถได้รับประสบการณ์ตรงจากการที่ตนเองได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มและระหว่างกลุ่มและ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความเชื่อมั่นในตนเองมีกระบวนการค้นหาวิธีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้โดยใช้โครงเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับวางแผนการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิด วิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ (ไพศาล สุวรรณน้อย, ออนไลน์, 2559) ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ซึ่งผลของการวิจัยจะส่งผลทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบใช้โครงงานเป็นฐานได้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไปซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนมีความอยากรู้หรือมีข้อสงสัยด้วยวิธีการหาคำตอบด้วยตนเองหรือของกลุ่มในวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม โดยผู้เรียนมีการตัดสินใจร่วมกันในกลุ่มโดยการเลือกใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายทำให้ได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในชีวิตจริงและเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน และตัวแปรตาม คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 306 คน (มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ออนไลน์, 2565) ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้โครงงานเป็นฐาน แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา คือสาขาวิชาที่เรียน และตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบหลายคำตอบ (Multiple Choice Questions) จำนวน 13 ข้อ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (Likert, 1970, p. 76) ดังนี้ 5 หมายถึงมากที่สุด 4 หมายถึงมาก 3 หมายถึงปานกลาง 2 หมายถึงน้อย 1 หมายถึงน้อยที่สุด การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อสอบและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบกับ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

นักศึกษา ส่วนแบบสอบถามที่สร้างข้อคำถามเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วผู้วิจัยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาปรากฏว่าข้อถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา จำนวน 10 สัปดาห์ เป็นระยะเวลา 20 ชั่วโมง
2. ดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกฯ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 306 คน
3. ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกฯ ในรูปแบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงมีความพึงพอใจมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมีความพึงพอใจมาก 2.51-3.50 หมายถึงมีความพึงพอใจระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อย 1.00-1.50 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อยที่สุด และผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ผลการประเมินภาพรวมของวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยโดยแบ่งระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ ดังนี้ A (Excellent) ระดับคะแนน 80-100 B+ (Very good) ระดับคะแนน 75-79 B (Good) ระดับคะแนน 70-74 C+ (Fair Good) ระดับคะแนน 65-69 C (Fair) ระดับคะแนน 60-64 D+ (Poor) ระดับคะแนน 55-59 D (Very Poor) ระดับคะแนน 50-54 และ F (fail) ระดับคะแนน 0-49 ข้อมูลคะแนนเหล่านี้จะนำมาใช้ประเมินผลให้ระดับผลการเรียนด้วยวิธีการอิงเกณฑ์ ดังนี้ ผ่านเกณฑ์ คือ

คะแนนผลการเรียนตั้งแต่ 50-100 คะแนน และไม่ผ่านเกณฑ์ คือคะแนนผลการเรียนตั้งแต่ 0-49 คะแนน

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักศึกษาที่ได้เรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการทำโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ผู้สอนได้ดำเนินการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้จากภาคทฤษฎีและปฏิบัติในการสร้างสรรค์โครงงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักและทฤษฎีขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถใช้เครื่องมือในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถบูรณาการสื่อด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศหรือออนไลน์ได้อย่างสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับแผนการสอนจำนวน 20 ครั้ง โดยผู้สอนมีการบรรยายแต่ละสัปดาห์ของการเรียนรู้ มีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน โดยมีการบูรณาการความคิด ทักษะกระบวนการ และการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งในการเขียนแบบการจัดการเรียนรู้นั้นต้องแยกเป็นขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป เพื่อให้เห็นกระบวนการที่ชัดเจน มีการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายตามรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้วางไว้และมีการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งควรมีการจัดทำเครื่องมือในการวัดและระบุเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนตามหลักสูตรและผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอน โดยระบุผลของการจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ จะเป็นข้อมูลที่ดีในการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน เนื้อหาในรายวิชาจะมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกและในประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ในบริบทท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัย ตลอดจนเนื้อหาในรายวิชามีความสมบูรณ์ถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ประยุกต์นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่สาขาวิชาเอกของนักศึกษาได้ในอนาคต กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายรูปแบบมีประกอบบรรยาย มีตำรา เอกสารหัวข้อ มีกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์หลังเรียนโดยมีวิธีการสอน สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพทั้งในภาคทฤษฎีและ ปฏิบัติการ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านจิตสำนึกสาธารณะโดยตระหนักถึงหน้าที่และความ รับผิดชอบและตระหนักในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการใช้ โครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning) คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะทำการ ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสัมมนาโดยให้นักศึกษาได้นำเสนอ ผลการศึกษาด้วยตนเองจากนอกชั้นเรียน ความคิดของตนเองและมีการแลกเปลี่ยนความรู้ เชิงวิชาการอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมให้ผู้เรียนการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยมุ่งเน้น การเรียนรู้และค้นคว้าหรือนำเสนองานที่เกี่ยวกับการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา และ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นทีมและกล้าแสดงความคิดเห็น ของตนและพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นและเนื้อหาวิชามีการสอดแทรก เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการดำรงชีวิตในอนาคต กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ทั้งด้าน ทักษะความคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีจินตนาการและมีความสร้างสรรค์ รวมทั้ง ส่งเสริมทักษะการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นที่มีความแตกต่างกัน เรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุและมีผลลัพธ์ที่ เกิดขึ้นจากการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงการเป็นฐานยังส่งเสริมและ กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความสุขกับการเรียนและนำไป ประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้

ภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ	ผลการประเมินภาพรวม
A	236	77.12	ผ่านเกณฑ์
B+	41	13.40	ผ่านเกณฑ์
B	14	4.58	ผ่านเกณฑ์
C+	8	2.61	ผ่านเกณฑ์
C	1	0.33	ผ่านเกณฑ์
D+	0	0.00	ผ่านเกณฑ์
D	5	1.63	ผ่านเกณฑ์
F	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่านักศึกษาผ่านเกณฑ์ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 99.67 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ A จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 77.12 ในระดับ B+ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 ในระดับ B จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ในระดับ C+ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.61 อยู่ในระดับ C จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33 และอยู่ในระดับ D จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.63

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกฯ จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. คุณภาพการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.71	มากที่สุด
1.1 อาจารย์อธิบายและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนไว้อย่างชัดเจนเช่นในครั้งแรกของการสอนมีการอธิบายโครงการสอน	4.55	0.69	มากที่สุด
1.2 อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสม กับเนื้อหาวิชาเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหามากขึ้น เช่น การบรรยายเนื้อหาการยกตัวอย่าง การสาธิต และการให้ฝึกปฏิบัติ	4.54	0.71	มากที่สุด
1.3 อาจารย์สอนเนื้อหาในรายวิชาได้ตรงตามที่กำหนดไว้ในโครงการสอน	4.54	0.73	มากที่สุด
1.4 อาจารย์สอนโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีคุณธรรมจริยธรรม	4.57	0.71	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
2. การวัดและประเมินผล	4.56	0.70	มากที่สุด
2.1 อาจารย์แจ้งเกณฑ์การประเมินผลการเรียน อย่างชัดเจนล่วงหน้า	4.57	0.70	มากที่สุด
2.2 อาจารย์มีการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน หลากหลายวิธีเช่น การทำรายงาน การทำการบ้าน การ ทำชิ้นงานการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการถาม ตอบในห้องเรียน เป็นต้น	4.55	0.73	มากที่สุด
2.3 อาจารย์แจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ทราบพร้อมทั้งอธิบายคำตอบ เช่น เฉลยข้อสอบ เฉลย การบ้านให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงชิ้นงาน เป็นต้น	4.56	0.68	มากที่สุด
3. คุณลักษณะอาจารย์	4.61	0.69	มากที่สุด
3.1 อาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	4.62	0.70	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้การทำโครงการ น่าสนใจ สนุก และเสริมสร้างจินตนาการ	4.62	0.69	มากที่สุด
3.3 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และมี ความสุข	4.60	0.70	มากที่สุด
3.4 อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบเพื่อ ปรึกษาหารือและให้คำแนะนำ	4.59	0.67	มากที่สุด
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.57	0.68	มากที่สุด
4.1 อาจารย์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอน เช่น e-Learning, e-Library, LMS/LTAS, e-Mail, Blog, Facebook หรือ Social Network ต่าง ๆ เป็นต้น	4.59	0.67	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
4.2 อาจารย์แนะนำหนังสือ แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และ Website เพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.55	0.70	มากที่สุด
ภาพรวม	4.57	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมพิจารณาเป็นรายด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}=4.57$, $SD=0.70$) เรียงลำดับมากไปหาน้อย อันดับที่ 1 ด้านคุณลักษณะอาจารย์ ($\bar{X}=4.61$, $SD=0.69$) อันดับที่ 2 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.57$, $SD=0.68$) และอันดับที่ 3 ด้านการวัดและประเมิน ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมรายข้อระดับมากที่สุดทุกรายการ เรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 อาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและรายบุคคลและกิจกรรมการเรียนรู้การทำโครงงาน น่าสนใจ สนุกและเสริมสร้างจินตนาการ ($\bar{X}=4.62$, $SD=0.70$) อันดับที่ 2 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และมีความสุข ($\bar{X}=4.60$, $SD=0.70$) และอันดับที่ 3 อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือและให้คำแนะนำอาจารย์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอน เช่น e-Learning , e-Library, LMS/LTAS, e-Mail, Blog, Facebook หรือ Social Network ต่าง ๆ เป็นต้น ($\bar{X}=4.59$, $SD=0.67$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงงานเป็นฐาน นักศึกษาผ่านเกณฑ์ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 99.67 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 คน

สอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991, p. 25) ที่ศึกษาการเรียนรู้แบบเชิงรุก : สร้างความตื่นตัวในห้องเรียน ASHE-ERIC Higher Education Report กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน “เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายโดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงแต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน ๆ”

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 77) ที่ศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบโครงงานเป็นฐาน มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพความสามารถที่มีอยู่ภายในของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 50 ปี และเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบโครงงานเป็นฐานแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตาม ต้องการอย่างได้ผล” และสาลันดาแนท (Salandanan, 1976, p. 799) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการคิดกับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 40 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ของการเรียนโดยการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และกิจกรรมที่หลากหลายที่สามารถช่วยกระตุ้นนักศึกษาให้มีความคิด ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ของการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ จะมีผลทำให้ผลการทดสอบและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยพบ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ปัญหาที่สำคัญในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ คือการที่นักศึกษาจำนวนหนึ่งเข้าเรียนไม่ตรงต่อเวลาและไม่เข้าเรียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องติดตามตรวจสอบ และให้ความใส่ใจและสนใจนักศึกษากลุ่มนี้ว่าสามารถได้เรียนรู้เท่าเทียมกับนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนตรงเวลาและเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและผู้สอนควรมีส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถอ่านเนื้อหาที่จะเรียนในคาบต่อไปเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนก่อนเข้าเรียนในคาบและสามารถทำกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้สอนควรมีการจัดทำสื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะตัวอย่างชิ้นงาน กรณีศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยพบปัญหาที่สำคัญในเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบโครงงานเป็นฐาน พบว่านักศึกษากลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนระดับน้อยและน้อยที่สุด ผู้สอนควรตระหนักถึงความแตกต่างและความหลากหลายของผู้เรียน ในเรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้สอนควรส่งเสริมให้ให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการทำงานของตนเองมากที่สุด นักศึกษาบางคนไม่กล้าแสดงออก ผู้สอนจึงควรมีการศึกษากุณิหัตถ์ของนักศึกษาแต่ละคน และผู้สอนควรใช้เวลาและโอกาสนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างเต็มที่ ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ กำลังใจ และเสริมแรงให้กับผู้เรียนนอกจากนี้ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน รู้จักผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เหมาะสม สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจและมีกำลังใจในการเรียนในคาบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกในรูปแบบต่าง ๆ ในห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่

2. การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้งประเภทออนไลน์และออนไซต์

บรรณานุกรม

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://ph.kku.ac.th/thai/images/file/km/pbl-he-58-1.pdf> [2566, 6 มิถุนายน].
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. (2565). *รายงานจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา GSC157 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://mis.chonburi.spu.ac.th/estudent> [2565, 25 ตุลาคม].
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Bonwell, C.C., & Eison, J.A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. Washington, WA: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Likert, Renie. (1970). *A Technique for The Measurement of Attitude*. Chicago: Rand McNally.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

Salandanan. L.V. (1976). Relationship Between Conceptual Style and Mathematical Creativity. *Dissertation Abstracts International*, **36**(12A) pp. 799-810.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

บทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์: การวิจัยแบบผสม

THE EXPECTED ROLE OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT: MIXED METHOD RESEARCH

วรรณภา ลือกิตินันท์

Wannapa Luekitinan

อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา, e-Mail: Wannapa.w236@gmail.com (Corresponding Author)

Lecturer, Undergraduate Business Program in Human Resource Management, Faculty of Business

Administration, Burapha University, e-Mail: Wannapa.w236@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, June 22; Revised: 2023, July 27; Accepted: 2023, August 4)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงผสมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งใช้กระบวนการศึกษาแบบเป็นขั้นตอน ในการศึกษาเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ความเชี่ยวชาญด้านพนักงาน การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และผู้นำความเปลี่ยนแปลง สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการสนทนากลุ่มของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์คือ 1) จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน 2) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการดำเนินงานขององค์กร เพื่อใช้ในการวางแผนงานและแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต 3) ความรู้เกี่ยวกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์และกฎหมายแรงงาน 4) ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้บริหาร และ 5) ผู้ประสานงานระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และหน่วยงานรัฐ โดยผลการศึกษาทั้งสองส่วนมีความสอดคล้องกัน ยกเว้นประเด็นด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงานเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพ

คำสำคัญ: บทบาทนักบริหารทรัพยากรมนุษย์, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, การวิจัยแบบผสม

ABSTRACT

This mixed research, which used a sequential approach, aimed to study the expected human resource role. In this quantitative study, data were collected from 400 human resource practitioners by convenience sampling and analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that all components of the expected human resource role were at the highest level, ranging from highest to lowest as follows: the administrative expert component, employee champion component, strategic partner component, and change agent component. The qualitative study was a focus group discussion of 20 human resource practitioners selected by purposive sampling, and data were analyzed by content analysis. The results showed that the expected human resource roles were 1) business ethics and human resource ethics, 2) business and operation knowledge, 3) human resource management and labor law knowledge, 4) the ability to advise executives, and 5) coordination among employers, employees, and government agencies. The results of both studies were consistent, except for business ethics and human resource ethics were additional findings obtained from qualitative studies.

Keywords: Human Resource Role, Human Resource Management, Mixed Method Research

บทนำ

ฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลหรืองานบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กร มีบทบาทในการกำกับดูแลงานขององค์กรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน ตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลังคน การว่าจ้างพนักงาน การพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของพนักงาน การประเมินผลการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน รวมไปถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างองค์กรและพนักงาน การคำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน และการสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีให้กับพนักงาน (Noe, Hollenbeck, Gerhart & Wright, 2023, p. 6) ภายใต้การดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานและจริยธรรมทางสังคมเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น มีจริยธรรมทางธุรกิจและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนพนักงานรู้สึกผูกพันต่อการทำงาน มีความสุขในการทำงานอันเป็นผลให้พนักงานมีความอุทิศทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ (ภิรัช รัตนันต์, 2560, หน้า 22)

ทั้งนี้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตด้วย (Mondy, 2012, p. 33) อาทิ การแข่งขันทางธุรกิจที่ทวีความรุนแรงขึ้น ความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานที่มีคุณภาพ การปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน การตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล

ส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลต่อสภาพการทำงานและแนวปฏิบัติต่อพนักงาน แต่ยังคงพบว่ามีผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์ส่วนหนึ่งยังคงทำงานในเชิงรับหรืองานประเภทธุรการที่มารับคนเข้า เอาคนออก ตรวจบัตรตอก ออกใบเตือน จ่ายเงินเดือน ซึ่งยังไม่ได้แสดงบทบาทในเชิงรุกในการวางแผนกลยุทธ์และเป็นกระบอกเสียงให้พนักงานในการแจ้งปัญหาและความต้องการของพนักงานไปยังผู้บริหาร รวมถึงการให้คำปรึกษาผู้บริหารประเด็นด้านแรงงานและกฎหมายแรงงาน จนพนักงานมีมุมมองว่าผู้บริหารทรัพยากรบุคคลเป็นตัวแทนของนายจ้างในการจัดการประเด็นด้านแรงงาน และรักษาผลประโยชน์ให้กับนายจ้าง จนบางครั้งส่งผลให้เกิดประเด็นพิพาททางด้านแรงงานระหว่างกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ภาพระหว่างนายจ้างและพนักงาน โดย Ulrich (1997, pp. 24-31) ได้นำเสนอแนวคิดบทบาทในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ที่ผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์ควรแสดงบทบาท 4 ด้าน ได้แก่ 1) หุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Partner) ร่วมวางแผนงานขององค์กรร่วมกับระดับบริหาร 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร (Administrative Expert) ต้องมุ่งเน้นการออกแบบ วิธีการ และการทำงานทางด้านบริหารมนุษย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านบุคลากร (Employee Champion) เน้นการแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับพนักงานที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นตัวแทนของพนักงานคุยกับผู้บริหารในประเด็นทางด้านแรงงานหรือความต้องการของพนักงาน และ 4) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ต้องสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ตลอดจนเป็นผู้นำ เป็นต้นแบบในการปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับมันดีและโจเซฟ (Mondy & Joseph, 2016, pp. 38-39) ที่ระบุว่าผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์มีอาชีพต้องแสดงสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารจัดการพนักงานและบุคลากรในทุกระดับขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น โดยผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร เข้าใจพฤติกรรมของพนักงานในองค์กรเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้บริหารทรัพยากรมนุษย์ยังควรเป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลง (Change Model) ช่วยประสานงานให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์กับองค์กรอย่างแท้จริง (Han, Chou, Chao & Wright, 2006, p. 392) จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่ามีคำแนะนำประเด็นบทบาทที่ควรมีของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความหลากหลาย โดยบทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้มุ่งสู่การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ตลอดจนเป็นไปตามคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสม โดยใช้การศึกษาแบบเป็นขั้นตอน (Sequential Explanatory Strategy) เริ่มจากการศึกษาเชิงปริมาณก่อนเพื่อทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและพัฒนาแบบสอบถาม จากนั้นจึงศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลมายืนยันผลสำรวจเชิงปริมาณ (Creswell, 2003, p. 215) มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักรับราชการพยาบาลบุคคลในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ Cochran (1963, p. 75 อ้างถึงใน กัลยา วาณิชยปัญญา, 2549, หน้า 74) กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน ผู้วิจัยเพิ่มการเก็บแบบสอบถามอีก 15 ชุด เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมจำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาจากนิยามศัพท์เฉพาะ ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังของนักรับราชการพยาบาล เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน 1-5 (5=มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และ 1=มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม จากนั้นคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) มีค่าระหว่าง .33-1 ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับการใช้คำให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีการปรับตามคำแนะนำ และนำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักรับราชการพยาบาล จำนวน 30 คน เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคอนบราค พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .81 ซึ่งสามารถยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยขอความอนุเคราะห์ไปที่สมาคม/ชมรมการบริหารพยาบาลมนุษยต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อส่งลิงค์แบบสอบถามให้กับสมาชิกของสมาคม/ชมรม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนทุกข้อ โดยจะตัดแบบสอบถามที่ให้ความเห็นเป็นกลางหรือมีความโน้มเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตลอดทั้งฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นนักรับราชการพยาบาลบุคคลในภาคอุตสาหกรรม ผู้แทนจากสมาคม/ชมรมการบริหารพยาบาลมนุษยในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 20 คน ในการกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มควรมีจำนวน 6-12 คน (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2559, หน้า 284) เพื่อให้สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมี

ประสิทธิภาพ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เข้าร่วมจะต้องทำงานในภาคอุตสาหกรรมมีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหารทรัพยากรบุคคลมาไม่น้อยกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยคำถามเกริ่นนำและคำถามประเด็นหลัก จำนวน 5 ข้อ จากนั้นนำแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่จัดทำขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาความเที่ยงตรง โดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เมื่อได้รับแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มที่ได้รับการพิจารณาความเที่ยงตรงกลับคืนมา นำมาปรับแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานไปที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม โดยการสนทนากลุ่ม แบ่งการจัดสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ครั้งละ 10 คน ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาระหว่างการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปการบันทึกและอ่านรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง จัดบันทึกประเด็นสำคัญจากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายทิศทาง (Triangulation) โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) หลังจากผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วได้นำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 249 คน (ร้อยละ 62.20) มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 157 คน (ร้อยละ 39.20) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 233 คน (ร้อยละ 58.00) และไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 230 คน (ร้อยละ 57.50) มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านทรัพยากรมนุษย์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.70) ทำงานในอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 238 คน (ร้อยละ 59.50) ทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ จำนวน 249 คน (ร้อยละ 62.20) และทำงานองค์กรสัญชาติไทย จำนวน 215 คน (ร้อยละ 53.80)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์

บทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.73	0.39	มากที่สุด
1. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องวางแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์องค์กร	4.83	0.38	มากที่สุด
2. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องสามารถให้คำแนะนำผู้บริหารในการวางแผนกลยุทธ์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน	4.73	0.53	มากที่สุด
3. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องสามารถวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรได้	4.70	0.53	มากที่สุด
4. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ควรมีบทบาทในการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร	4.67	0.52	มากที่สุด
ความเชี่ยวชาญในงานบริหารทรัพยากรมนุษย์	4.83	0.29	มากที่สุด
5. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์สร้างความไว้วางใจในการทำงานให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	4.90	0.32	มากที่สุด
6. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารและพนักงานเกี่ยวกับประเด็นทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น กฎหมายแรงงาน ข้อบังคับในการทำงานและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย	4.83	0.41	มากที่สุด
7. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการในการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์	4.77	0.46	มากที่สุด
ความเชี่ยวชาญด้านพนักงาน	4.79	0.37	มากที่สุด
8. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของพนักงานและเคารพในความเป็นปัจเจกบุคคลของพนักงาน	4.84	0.39	มากที่สุด
9. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเข้าใจความต้องการและพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานในองค์กร เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการทำงานและการให้บริการกับพนักงาน	4.83	0.42	มากที่สุด
10. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเป็นผู้แทนในการสื่อสารความต้องการของพนักงานไปยังผู้บริหารเพื่อวางแผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน	4.71	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ผู้นำความเปลี่ยนแปลง	4.66	0.44	มากที่สุด
11. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเป็นผู้นำเครื่องมือการบริหารทรัพยากรมนุษย์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อยกระดับการทำงานและคุณภาพชีวิตของพนักงาน	4.64	0.59	มากที่สุด
12. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องสามารถให้คำปรึกษาและสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงการทำงานให้กับพนักงาน	4.64	0.60	มากที่สุด
13. นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเป็นผู้นำต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน กล่าวคือควรเป็นบุคคลแรกหรือฝ่ายงานแรก ๆ ที่ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน	4.53	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่านักบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ทุกด้านในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ความเชี่ยวชาญในงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X}=4.83$, $SD=0.29$) ความเชี่ยวชาญด้านพนักงาน ($\bar{X}=4.79$, $SD=0.37$) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.73$, $SD=0.39$) และผู้นำความเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$)

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนะบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์มีรายละเอียดดังนี้

2.1 นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องมีจริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ช่วงหลัง HR เอาความรู้จากฝั่งตะวันตกและตะวันออกมาปรับใช้ในการทำงาน อย่างไรก็ตามศาสตร์ทางด้าน HR ก็ควรต้องมีการทวนสอบ โดยเฉพาะทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เพราะ HR ได้รับมอบอำนาจจากนายจ้างในการจ้างงาน” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

“จุดหนึ่งที่อาจส่งต่อแรงงาน ต่อองค์กร ต่อนายจ้าง ถ้าในองค์กรไม่มี HR ที่มีจรรยาบรรณ ก็ส่งผลกระทบต่อองค์กร ปัจจุบันนายจ้างส่วนใหญ่เป็น HR เอง ธุรกิจขนาดต่างๆ ก็มีการปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ไม่มีจรรยาบรรณ บริหารแบบเอ้าแก ดังนั้นจึงเห็นว่าคนทำงาน HR ต้องมีจรรยาบรรณ” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 11, ให้ข้อมูลวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565)

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

2.2 นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการดำเนินงานขององค์กร เพื่อใช้ในการวางแผนงานและแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“สิ่งที่คาดหวังคือ HR ต้องเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรธุรกิจ รู้และเข้าใจบริบทองค์กร ต้องเข้าถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจกรรมหลักที่องค์กรดำเนินการอยู่” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

“ต้องแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย แรงงานอย่างถ่องแท้ ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และงานที่เกี่ยวข้อง เช่น BOI” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 8, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

2.3 นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์และกฎหมายแรงงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“ปัจจุบัน HR ขาดความรู้ความเข้าใจในงาน HR อย่างแท้จริง กฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง กระบวนการทำงาน HR ความรู้ไม่ครบถ้วน ความเข้าใจก็ไม่ต้องพูดถึง พอนำไปปรับใช้ในงานก็ทำผิดทำถูก HR ควรเป็นผู้ที่มีความเข้าใจอย่างแท้จริง” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 3, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

2.4 นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องมีความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้บริหาร รวมถึงโน้มน้าวไม่ให้ผู้บริหารบริหารงานที่ผิดจริยธรรม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“นายมักกดดันให้ HR ทำอะไรผิดเพี้ยน เวลาเจ้านายมีปัญหา อาจทำตัดสินใจอะไร ผิดพลาดผิดจริยธรรมไป สามารถโน้มน้าวเจ้านายได้ให้มาร่วมงาน” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 3, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

“บทบาทของนักทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต ต้องมีความสามารถในการเข้าไปในกลุ่มบริหาร ให้คำปรึกษาฝ่ายบริหาร เพราะ HR มีข้อมูลเกี่ยวกับคนตั้งแต่รับเข้า เพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

2.5 บทบาทเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างนายจ้าง ลูกจ้างและหน่วยงานรัฐ โดยต้องทำหน้าที่ในการสื่อสารข้อมูลจากภาคส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้

“ต้องมองว่า HR เป็นต้นน้ำในการสร้างธุรกิจ ดูแลคนหลังจากที่เค้าสำเร็จการศึกษา จนถึงเกษียณอายุการทำงาน (คุมกฎ แนะแนว สร้างกิจกรรมที่ดี) HR เป็นสะพานระหว่างนายจ้างลูกจ้างให้อยู่ดีมีสุข นายจ้างกับภาครัฐให้สามารถดำเนินการไปด้วยกันได้ภายใต้กฎหมาย รวมถึงลูกจ้างกับคนในชุมชน” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 5, ให้ข้อมูลวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565)

“HR ก็จะเป็นแหล่งข้อมูลในการทำงานของภาครัฐ รวมถึง HR ก็จะเป็นสื่อกลางข้อมูลจากภาครัฐไปยังนายจ้างลูกจ้างด้วย รัฐไม่สามารถทำทุกอย่าง ก็ต้องผ่านตัวกลางในการช่วยทำในการพัฒนา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12, ให้ข้อมูลวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่านักบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านความเชี่ยวชาญในงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ความเชี่ยวชาญด้านพนักงาน การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และผู้นำความเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าบทบาทที่คาดหวังของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์คือ ที่นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ และการดำเนินงานขององค์กรเพื่อใช้ในการวางแผนงาน มีความรู้เกี่ยวกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์และกฎหมายแรงงาน มีความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษา และเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างนายจ้าง ลูกจ้างและหน่วยงานรัฐ ยังสอดคล้องกับ Quinn & Brockbank (2006, p. 478) ที่ระบุว่านักบริหารทรัพยากรมนุษย์ควรปรับการทำงานที่สร้างประโยชน์ให้กับองค์กรในเชิงเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานที่สร้างมูลค่าและเปลี่ยนจากการมุ่งทำงานประจำวันมาเป็นการทำงานที่เน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงและทำงานเชิงกลยุทธ์มากขึ้น

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่ามีประเด็นด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงานที่เป็นข้อค้นพบใหม่ อาจเป็นเพราะว่านักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องใช้ความชำนาญในการประสานงานกับผู้บริหารและพนักงาน รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง เช่น สหภาพแรงงาน นอกจากนี้ยังต้องดำเนินงานเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการกำหนดค่าจ้างค่าตอบแทน ข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงาน กลยุทธ์การวางแผนองค์กร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เป็นต้น ตลอดจนในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ยังมีความเกี่ยวข้องกฏหมายแรงงาน กฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการตัดสินใจของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์จะส่งผลต่อผลประโยชน์ของนายจ้างและพนักงานโดยตรง โดยผู้นาองค์กรและหัวหน้างานที่มีจริยธรรมในการทำงาน จะทำ

ให้ผู้ได้บังคับบัญชาพร้อมใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนองค์กรเกิดความยั่งยืนในระยะยาว (สุภาพร ทรงกิจทรัพย์, 2550, หน้า 117) รวมถึงในกิจกรรมการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละกิจกรรมนั้น ผู้ปฏิบัติงานควรนำจริยธรรมมาเป็นหลักนำทางในการทำงานเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมภายในองค์กร (สุภาพร วิชัยรัมย์, 2565, หน้า 5)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเรื่องสมรรถนะการทำงานของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดมาตรฐานทางวิชาชีพ หรือในส่วนสมาคม/ชมรมด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมกระบวนการทำงานและแนวปฏิบัติทางด้านแรงงานที่จำเป็นต้องยกระดับการทำงานไปสู่การทำงานแบบเชิงรุก อันเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์การทำงานของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเป็นมืออาชีพ สำหรับสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์อาจนำผลการศึกษาข้างต้นไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลอื่น เช่น นายจ้าง ลูกจ้างและสหภาพแรงงาน อาจทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีมุมมองหลากหลายน่าสนใจเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2549). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัญญา ชีระวิทย์เลิศ. (2559). เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 7(2), หน้า 284-289.
- ภิราช รัตนันต์. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัยในองค์กร. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชีมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(1), หน้า 21-38.
- สุภาพร วิชัยรัมย์. (2565). จริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(1), หน้า 1-16.
- สุภาพร ทรงกิจทรัพย์. (2550). หลักจริยธรรมกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์*, 7(2), หน้า 114-121.

- Creswell, J.W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Method Approaches*. New York: Sage.
- Han, J., Chou, P., Chao, M., & Wright, P. M. (2006). The HR competencies-HR effectiveness link: A study in Taiwanese high-tech companies. *Human Resource Management: Published in Cooperation with the School of Business Administration, The University of Michigan and in alliance with the Society of Human Resources Management*, 45(3), pp. 391-406.
- Mondy R.W. (2012). *Human Resource Management*. New Jersey, NJ: Pearson Prantice Hall.
- Mondy, R.W., & Joseph, J.M. (2016). *Human Resource Management*. New Jersey, NJ: Pearson Prantice Hall.
- Noe, R., Hollenbeck, J., Gerhart, B., & Wright, P. (2023). *Human Resource Management: Gaining a Competitive Advantage*. New York: McGraw Hill.
- Quinn, R.W., & Brockbank, W. (2006). The development of strategic human resource professionals at bae systems. *Human Resource Management*, 45(3), pp. 477-494.
- Ulrich, D. (1997). *Human Resource Champion*. Boston: Harvard Business School Press.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ใช้บริการล้างแอร์รถยนต์เคลื่อนที่
MARKETING MIX FACTORS AFFECTING THE DECISION
TO USE MOBILE CAR AIR CONDITIONING SERVICES

ชนิตา อสุนีย์, ชินโนส วิสิฐนิติกิจา*

Chanita Asunee, Chinnaso Visitnitikitja*

นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ปีการศึกษา 2565, e-Mail: chanitaasunee@gmail.com (Corresponding Author)

Student, Master of Business Administration, (Marketing), Faculty of Business Administration,
Kasem Bundit University, Academic Year 2022,

e-Mail: chanitaasunee@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, June 23; Revised: 2023, July 26; Accepted: 2023, August 4)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ 2) เพื่อศึกษาการตัดสินใจในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ 3) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เคยใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ อาศัยอยู่ในเขตตอนเมือง จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยมีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) และการทดสอบค่าเอฟ F test (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

*อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต,

e-Mail: Chinnaso12@gmail.com

Lecturer, Master of Business Administration, Marketing, Faculty of Business Administration,

Kasem Bundit University, e-Mail: Chinnaso12@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21-30 ปี สถานภาพสมรส อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท การศึกษาปริญญาตรี ความถี่ในการใช้บริการ 1 ครั้งต่อปี เหตุผลที่ใช้บริการต้องการทำความสะดวก วันที่ใช้บริการเสาร์-อาทิตย์ เวลาที่ใช้บริการ 10.00-12.00 น. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่และการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ในภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ข้อมูลส่วนบุคคล ด้านอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการ เหตุผลที่ใช้บริการที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ที่แตกต่างกันปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจ, ล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ABSTRACT

The purposes of this study were to study 1) marketing mix factors in using mobile car air conditioning services, 2) decision making in using mobile car air conditioning services, 3) decision-making comparison in using mobile car air conditioning services classified by personal information, and 4) marketing mix factors affecting the decision to use the mobile car air conditioning services. The samples selected by simple random were 400 people who answered the questionnaire, which had a confidence level of .92. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, *t* test, *F* test (One-way ANOVA), and multiple regression analysis.

It was found that most respondents were married male aged 21-30 years, self-employed/company employees with an average monthly income of 20,001-30,000 baht and with bachelor's degrees. Frequency of using the service was once per year. The service took place on Saturday-Sunday during 10.00-12.00 hrs. The overall marketing mix factors and decision-making in using mobile car air conditioning services were significant. The differences in personal information regarding age, average monthly income, education level, frequency of service use, and the reasons why using services affected the decision to use mobile car air conditioning services. Marketing mix factors, product aspect, price aspect, distribution channel aspect, marketing promotion, personnel, process, and physical characteristics influenced the decision to use mobile car air conditioning services with Statistically significant at the .05 level.

บทนำ

สภาพอากาศของประเทศไทยซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับเส้นศูนย์สูตรทำให้มีอากาศร้อนแทบตลอดทั้งปีพอเข้าสู่เดือนมีนาคม เมษายน ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนระอุมากขึ้นเรื่อย ๆ บางวันมีอุณหภูมิสูงเกิน 40 องศาเซลเซียสในบางพื้นที่ การใช้รถในช่วงฤดูร้อนที่มีอุณหภูมิสูงมาก ๆ ทำให้ระบบปรับอากาศในรถยนต์ต้องทำงานอย่างหนัก ความร้อนที่เกิดขึ้นจากฤดูกาล รถยนต์ร่วมทาง และสภาวะโลกร้อน ทำให้ระบบแอร์ติดรถยนต์ต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เมื่ออุณหภูมิภายนอกพุ่งสูง ระบบปรับอากาศหรือแอร์ คืออุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างหนึ่งในรถยนต์ เพื่อสร้างความเย็นและระบายอากาศภายในห้องโดยสาร การใช้งานที่ถูกต้อง รวมถึงการหมั่นตรวจเช็คดูแลรักษาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อยืดอายุการใช้งาน เนื่องจากระบบปรับอากาศในรถยนต์ย่อมสึกหรอไปตามอายุการใช้งาน (อาคม รวมสุวรรณ, ออนไลน์, 2565)

การดูแลรถยนต์และเครื่องยนต์ให้พร้อมสำหรับการเดินทางแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ขับรถต้องให้ความสำคัญและไม่ควรมองข้าม คือคุณภาพอากาศในรถและการทำความสะอาดแอร์ หากละเลยการดูแลบำรุงรักษาระบบแอร์ในรถ สามารถส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจของผู้ขับขี่และผู้โดยสารได้ และยังส่งผลต่ออายุการใช้งานของตู้แอร์และคอมเพรสเซอร์แอร์ด้วย การดูแลทำความสะอาดระบบปรับอากาศไม่ได้ช่วยให้แอร์ในรถเย็นสบายเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์และข้อดีอีกมากมายที่หลายคนอาจยังไม่รู้ ซึ่งรวมไปถึงการช่วยยืดอายุการใช้งานของตู้แอร์และคอมเพรสเซอร์แอร์ ลดการสะสมของสิ่งสกปรก และช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการซ่อม โดยทั่วไประยะเวลาที่ควรตรวจเช็คและทำความสะอาดแอร์รถยนต์คือประมาณ 1 ปีขึ้นไปต่อครั้งหรือทุก ๆ 20,000 กิโลเมตรขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการใช้งานรถยนต์ของแต่ละคนด้วย ไม่ว่าจะเป็นการนำของกินขึ้นมารับประทานบนรถ ปริมาณฝุ่นที่ติดมากับรองเท้า การใช้น้ำหอมดับกลิ่นในรถที่มีลักษณะเป็นเจล (ทัศนียา, ออนไลน์, 2563)

เนื่องจากโควิด-19 เป็นโรคอุบัติใหม่ที่เรายังไม่รู้จักมาก่อน ส่งผลต่อวิถีชีวิตการทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน การเกิดขึ้นและการดำเนินโควิด-19 ครั้งนี้ จึงเป็นสถานการณ์ที่หลายคนคาดว่าจะยาวนานพอสมควร จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรในหลายพฤติกรรมของผู้คน ความไม่แน่นอนและการคาดเดาสถานการณ์ไม่ได้ ประกอบกับการได้รับข้อมูลข่าวสารถึงผลกระทบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดความเครียด ความกลัว ในจิตใจของคนไทยได้ทุกเพศทุกวัย มีข้อมูลจากเว็บไซต์ธรรมนิติ ได้เผยแพร่ข้อมูลการสำรวจของซูเปอร์โพลและนำเสนอแนวทางชีวิตวิถีใหม่ของคนไทยไว้ดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีควบคู่กับอินเทอร์เน็ตจะเข้ามามีบทบาทกับการใช้ชีวิตมากขึ้นที่จากเดิมมีมากอยู่แล้ว แต่ในสังคมยุค New Normal สิ่งเหล่านี้จะเข้าไปอยู่ในแทบทุกจังหวะชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออนไลน์ การทำงานที่บ้าน การประชุมออนไลน์ การซื้อสินค้าออนไลน์ การทำธุรกรรม และการเอ็นเตอร์เทนชีวิตรูปแบบต่าง ๆ อย่างดูหนัง ฟังเพลง 2) การเว้น

ระยะห่างทางสังคม ผู้คนในสังคมจะเห็นความสำคัญของการเว้นระยะห่างที่เป็นแนวทางการใช้ชีวิตช่วงวิกฤติโควิด-19 และจะดำเนินชีวิตแบบนั้นต่อไป โดยรักษาระยะห่างทางกายภาพเพิ่มขึ้น และใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการสื่อสารและการใช้ชีวิต ลดการปฏิสัมพันธ์ การไปในสถานที่สาธารณะ และเน้นการทำกิจกรรมที่บ้านมากขึ้น 3) การดูแลใส่ใจสุขภาพทั้งตัวเองและคนรอบข้าง โดยเกิดความคุ้นชินจากช่วงวิกฤติโควิด-19 ที่ต้องดูแลด้านสุขภาพและความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ดังนั้นพฤติกรรมการใช้หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์เจล และการล้างมืออย่างถูกวิธี และหมั่นสังเกตตัวเองเมื่อไม่สบายจะยังคงมีต่อไป รวมถึงการหันมาใส่ใจสุขภาพ การออกกำลังกาย และการทำประกันสุขภาพจะมีแนวโน้มมากขึ้น 4) การสร้างสมดุลชีวิต การมีโอกาสดำรงตำแหน่งที่บ้าน ลดจำนวนวันการเข้าออฟฟิศหรือการลดการพบปะผู้คนในสังคม แล้วหันมาใช้ชีวิตและทำงานที่บ้าน ทำให้ผู้คนมองเห็นแนวทางที่จะสร้างสมดุลชีวิตระหว่างอยู่บ้านมากขึ้น และจะเป็นแนวทางในการปรับสมดุลชีวิตระหว่างเวลาส่วนตัว การงาน และสังคมให้สมดุลมากยิ่งขึ้น (กรมสุขภาพจิต, ออนไลน์, 2563)

อีกทั้งผู้บริโภคมีพฤติกรรมในหลายๆด้านที่เปลี่ยนไป ผู้บริโภคต้องการชีวิตที่มีความสะดวกสบาย รวดเร็ว และลดการออกนอกบ้านถ้าไม่มีเหตุจำเป็น ทั้งยังต้องการรักษาสุขภาพ และรักษาความสะอาดในทุก ๆ ที่ ซึ่งการออกไปศูนย์บริการดูแลรถยนต์ต่าง ๆ จึงไม่ตอบโจทย์ เพราะต้องเดินทางออกไปเจอผู้คน และที่สำคัญคือใช้เวลาค่อนข้างนาน จึงทำให้มีบริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเหล่านี้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้สนใจในการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคเพื่อเพิ่มยอดขายของผู้ประกอบการที่ให้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่
3. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่เคยใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ที่อาศัยอยู่ในเขตดอนเมืองแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ของ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

Cochran (1977, p. 76) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัยมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้บริการ เหตุผลที่ใช้บริการ วันที่ใช้บริการ เวลาที่ใช้บริการ ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ ส่วนที่ 3 การตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .93 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน และหาค่าความเชื่อมั่นรวมด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984, p. 161 อ้างถึงใน กัลยา วาณิชยปัญญา, 2548, หน้า 19) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) และการทดสอบค่าเอฟ F test (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	215	53.80
	หญิง	185	46.30
รวม		400	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 21 ปี	25	6.30
	21-30 ปี	146	36.50
	31-40 ปี	139	34.80
	41-50 ปี	55	13.80
	50 ปีขึ้นไป	35	8.80
	รวม	400	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	167	41.80
	สมรส	184	46.00
	แยกกันอยู่	49	12.30
	รวม	400	100.00
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	44	11.00
	รับจ้าง/พนักงานบริษัท	153	38.30
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	85	21.30
	ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	89	22.30
	อื่น ๆ	29	7.20
	รวม	400	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 20,001 บาท	77	19.30
	20,001 - 30,000 บาท	143	35.80
	30,001 - 40,000 บาท	84	21.00
	41,001 - 50,000 บาท	68	17.00
	มากกว่า 50,000 บาท	28	7.00
	รวม	400	100.00

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	166	29.90
	ปริญญาตรี	215	53.80
	สูงกว่าปริญญาตรี	69	17.30
	รวม	400	100.00
ความถี่ในการใช้บริการ	1 ครั้ง ต่อปี	171	42.80
	2 ครั้ง ต่อปี	167	41.80
	3 ครั้ง ต่อปี	62	15.50
	รวม	400	100.00
เหตุผลที่ใช้บริการ	ล้างตามระยะครบ 1 ปี	124	31.00
	ต้องการทำความสะอาด	154	38.50
	มีปัญหาเรื่องกลิ่น	45	11.30
	แอร์ไม่ค่อยเย็น	48	12.00
	มีน้ำหยดลงพรม	29	7.20
	รวม	400	100.00
วันที่ใช้บริการ	จันทร์-ศุกร์	72	18.80
	เสาร์-อาทิตย์	218	54.50
	วันหยุดนักขัตฤกษ์	110	27.50
	รวม	400	100.00
เวลาที่ใช้บริการ	08.00-10.00 น.	48	12.00
	10.00-12.00 น.	110	27.50
	12.00-14.00 น.	95	23.80
	14.00-16.00 น.	68	17.00
	16.00-18.00 น.	79	19.80
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 สถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทมากที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท มากที่สุด จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 มีความถี่ในการใช้บริการ 1 ครั้งต่อปีมากที่สุด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 เหตุผลในการใช้บริการต้องการทำความสะอาดมากที่สุด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 วันที่ใช้บริการวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุด จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 เวลาที่ใช้บริการ 10.00-12.00 น. มากที่สุด จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.26	0.52	มาก
ด้านราคา	4.16	0.57	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.20	0.60	มาก
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	4.14	0.61	มาก
ด้านบุคคล	4.17	0.56	มาก
ด้านกระบวนการ	4.11	0.57	มาก
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.05	0.75	มาก
รวม	4.16	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล ด้านราคา ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

การตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

การตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ด้านการรับรู้ถึงปัญหา	4.07	0.63	มาก
ด้านการแสวงหาข้อมูล	4.08	0.72	มาก
ด้านการประเมินผลทางเลือก	4.11	0.63	มาก
การตัดสินใจซื้อ	4.11	0.64	มาก
ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ	4.18	0.63	มาก
รวม	4.11	0.55	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าภาพรวมการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญมาก ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ ด้านการตัดสินใจซื้อ ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการแสวงหาข้อมูล และด้านการรับรู้ถึงปัญหา อยู่ระดับมากตามลำดับ

การเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	การตัดสินใจ		p	ผลการทดสอบ
	t	F		
เพศ	0.206		.160	ไม่แตกต่าง
อายุ		8.166*	.000	แตกต่าง
สถานภาพสมรส		1.594	.204	ไม่แตกต่าง
อาชีพ		2.181	.070	ไม่แตกต่าง
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		2.676*	.032	แตกต่าง
ระดับการศึกษา		5.326*	.005	แตกต่าง
ความถี่ในการใช้บริการ		8.919*	.000	แตกต่าง
เหตุผลในการใช้บริการ		4.086*	.003	แตกต่าง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	การตัดสินใจ		p	ผลการทดสอบ
	t	F		
วันที่ใช้บริการ		0.781	.459	ไม่แตกต่าง
เวลาที่ใช้บริการ		1.020	.396	ไม่แตกต่าง

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่าอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา เหตุผลในการใช้บริการที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ตารางที่ 5 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่	B	Std. Error	Beta	t	p	ผลการทดสอบ
(ค่าคงที่)	-.080	.128		-.625	.533	
ด้านผลิตภัณฑ์	.125	.037	.118	3.343*	.001	มีอิทธิพล
ด้านราคา	.102	.035	.106	2.883*	.004	มีอิทธิพล
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.107	.032	.118	3.312*	.001	มีอิทธิพล
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.124	.035	.138	3.603*	.000	มีอิทธิพล
ด้านบุคคล	.117	.036	.120	3.233*	.001	มีอิทธิพล
ด้านกระบวนการ	.234	.034	.243	6.854*	.000	มีอิทธิพล
ด้านลักษณะทางกายภาพ	.202	.023	.274	8.760*	.000	มีอิทธิพล

* $p < .05$

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

จากตารางที่ 5 พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนมีดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ภูวเดช นิลพฤษ (ออนไลน์, 2562) ที่ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้ใช้บริการ อยู่ซ่อมรถยนต์ โอที การาจ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าปัจจัยทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล มีระดับความสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซ่อมรถ โอที การาจ

ระดับความสำคัญของการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ณัฐฐิญา ชุ่มแจ่ม, ภัทรฤทัย เกณิกาสมานวรคุณ และวิชาญ เจริญวิไลรัตน์ (ออนไลน์, 2564) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการ อยู่สนั่นการช่าง (ช่างเล็กทรัพย์บุญชัย) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ระดับความสำคัญของการเปรียบเทียบการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และด้านระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ณัฐฐิญา ชุ่มแจ่ม, ภัทรฤทัย เกณิกาสมานวรคุณ และวิชาญ เจริญวิไลรัตน์ (ออนไลน์, 2564) พบว่าอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการอยู่สนั่นการช่าง (ช่างเล็กทรัพย์บุญชัย) อ.เมือง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการ บุคลากรและลักษณะทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ สอดคล้องกับ สุนิษา ยอดเทา (ออนไลน์, 2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอยู่ซ่อมรถยนต์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าสำหรับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล และด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอยู่ซ่อมรถยนต์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรจัดหาพนักงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบำรุงรักษาทำความสะอาดแอร์รถยนต์ เพื่อสามารถให้บริการได้ถูกต้องตรงตามจุดที่มีปัญหา และส่งพนักงานไปฝึกอบรมพัฒนาความรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ
2. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรมีการกำหนดราคาที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกับผู้ให้บริการประเภทเดียวกัน และคุณภาพเหมาะสมกับราคา มีราคาพิเศษสำหรับลูกค้าที่เรียกใช้บริการพร้อมกันหลาย ๆ คัน
3. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการให้บริการในทุกพื้นที่ แม้กระทั่งในจุดที่ไม่มีน้ำและไฟให้ใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับความสะดวกสบาย และมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย ติดต่อกันง่ายและรวดเร็ว สำหรับการแจ้งกิจกรรมส่งเสริมการขายต่าง ๆ
4. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรมีการจัดทำระบบสมาชิกสะสมแต้มเพื่อรับของแถม หรือส่วนลดต่าง ๆ ให้กับลูกค้าที่ใช้บริการเป็นประจำ และมีการติดตามเตือนแจ้งลูกค้าเมื่อครบกำหนดที่ต้องล้างแอร์รถยนต์เพื่อเป็นการให้บริการเชิงรุก
5. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรจัดระบบการให้บริการที่มีการให้บริการตรงต่อเวลาตามที่ลูกค้านัดหมาย ให้บริการด้วยความคล่องแคล่วและว่องไว
6. ร้านล้างแอร์รถยนต์แบบเคลื่อนที่ ควรมีรถในการให้บริการที่ดูใหม่ สะอาด พร้อมให้บริการ อุปกรณ์ในการให้บริการพร้อมใช้งานทุกชิ้น มีป้ายข้างรถมองเห็นชัดเจน พนักงานแต่งกายสะอาด บุคลิกภาพดี พูดจาดี พุดคุยตอบคำถามต่าง ๆ และแนะนำลูกค้าได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อให้งานวิจัยมีข้อมูลและตัวอย่างประชากรที่หลากหลาย ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะอื่น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม เป็นต้น จะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. (2563). *New Normal ชีวิตวิถีใหม่* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://dmh.go.th/news/view.asp?id=2288> [2565, 20 มิถุนายน].

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

ณัฐกานต์ วาณิชนากุล. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซ่อมแอร์รถยนต์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-5-6_1565784683.pdf [2565, 20 มิถุนายน].

ณัฐจิญา ชุ่มแจ่ม, ภัทรฤทัย เกณิกาสมานวรคุณ และวิชาญ เจริญวิไลรัตน์. (2564). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการ อุ้งนันทนาการช่วง**

(ช่วงเล็ททรัพยากรบุญชัย) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol14No1_63.pdf [2565, 20 มิถุนายน].

ทัศนียา. (2563). **แอร์รถสะอาดสำคัญกว่าที่คิด** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.autospinn.com/2020/08/clean-air-in-car-80130> [2565, 20 มิถุนายน].

ภูวเดช นิลพฤกษ์. (2562). **ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้ใช้บริการ อุ้งซ่อมรถยนต์ โอที การراجอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4864/1/phuwadet_ninp.pdf [2565, 20 มิถุนายน].

สุนิษา ยอดเทา. (2563). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอุ้งซ่อมรถยนต์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2563-5-](http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2563-5-8_1632298866.pdf)

[8_1632298866.pdf](http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2563-5-8_1632298866.pdf) [2565, 20 มิถุนายน].

อาคม รวมสุวรรณ. (2565). **อุ้งหม้อย่างโหด มาดูแลแอร์รถยนต์หน้าร้านก่อนเจ๊งกันดีกว่า** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/news/auto/tips/2369371> [2565, 20 มิถุนายน].

Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques* (3d ed). New York: John Wiley and Sons.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2566

การบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

SMART CITY MANAGEMENT IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

ปาริชาติ คุณปลื้ม

Parichat Kunpluem

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,

e-Mail: parichard53@gmail.com (Corresponding Author)

Assistant Professor Associate, School of Business Administration, Sripatum University at Chonburi,

e-Mail: parichard53@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2023, May 11; Revised: 2023, June 27; Accepted: 2023, June 30)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 7,850 แห่ง ประกอบด้วย 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง 2) เทศบาล 2,472 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง 4) องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) 2 แห่ง มีการค้นหารูปแบบพัฒนาองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นกันอย่างต่อเนื่อง รูปแบบหนึ่งที่เคยได้รับความนิยมคือการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นการปกครองที่เป็นธรรมมีองค์ประกอบคือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ต่อมาเมื่อโลกเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น แนวทางที่จะใช้พัฒนาก็ต้องปรับเปลี่ยน แนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในการพัฒนาองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น คือการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพราะสามารถใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างระบบและการสื่อสาร มีการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและมีการเชื่อมต่อระบบการขนส่ง การสื่อสาร และการเชื่อมต่อสังคม เพื่อสร้างความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตของประชาชน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการโดยเริ่มจากการวิเคราะห์และสำรวจสภาพเดิมของเมืองแล้วนำมากำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ในการพัฒนาเมือง มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ สร้างระบบสารสนเทศที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าด้วยกัน เก็บรวบรวมและจัดการข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาเมืองได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, เมืองอัจฉริยะ, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

Thailand has a total of 7,850 local government agencies consisting of 1) 76 provincial administrative organizations, 2) 2,472 municipalities consisting of 30 city municipalities, 195 municipalities, 2,247 sub-district municipalities, 3) 5,300 sub-district administrative organizations, and 4) 2 local government organizations in special format (Bangkok and Pattaya). There has been a continuous search for the development of local government organizations. One popular form is good governance, a fair government comprising the rule of law, morality, transparency, participation principles, principles of responsibility, and principles of value. Later, due to change of technology world, more approaches to development have been modified. One of the accepted methods for developing local government organizations is to develop them into smart cities, in which technology can connect information between systems and communications. Balance among economic, social, and environmental development is made, resulting in sustainable development. Smart cities have efficient management, can learn and apply new technologies to develop and improve the people's quality of life, and connect transportation, communication, and social connections to create convenience and efficiency in people's lives. The steps to take start from analyzing and exploring the original condition of the city before formulating a strategy and vision for urban development. Infrastructure must be developed to become a smart city. Information system to connect data from multiple sources together must be created. Data must be collected and managed to be used for ongoing analysis and urban development planning.

Keywords: Management, Smart City, Local Administrative Organizations

บทนำ

เมืองในปัจจุบันเป็นระบบที่ซับซ้อนซึ่งมีประชากรจำนวนมากที่เชื่อมโยงถึงกัน ธุรกิจ รูปแบบการขนส่งที่แตกต่างกัน เครือข่ายการสื่อสาร บริการและสาธารณูปโภค การเติบโตของประชากรและการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหาทางเทคนิค สังคม เศรษฐกิจ และองค์กรที่หลากหลาย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของเมือง การเติบโตอย่างรวดเร็วของหลายเมืองทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด มลพิษ และความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เพิ่มขึ้น (Kim, Galliers, Shin, Ryoo & Kim, 2012, p. 374) ปัจจุบันในแต่ละประเทศมีการพัฒนาเมืองโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การบริหารจัดการมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น รูปแบบการพัฒนา “เมืองอัจฉริยะ (Smart City)” เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนา ในช่วงปี

1990s เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและการทำงานของมนุษย์ โดยเฉพาะในเรื่องของการสื่อสารและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตส่งผลให้การทำงานง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดความต้องการในการพัฒนาเมืองให้เป็น Smart City เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้ ต่อมาปี 2004 องค์กร "The Smart Cities Council" ถูกสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ ในปี 2011 สมาคมสถาบันวิศวกรไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Institute of Electrical and Electronics Engineers :IEEE) ได้นำเสนอเอกสารเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะและคุณสมบัติของเมืองอัจฉริยะและในปี 2014 การประชุมสุดยอดเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะ "Smart City Expo World Congress" ได้ถูกจัดขึ้นในกรุงบาร์เซโลนา ต่อมาเมื่อเทคโนโลยี Internet of Things (IoT) กลายเป็นเทคโนโลยีที่สำคัญในปี 2010s การพัฒนาเมืองอัจฉริยะก็ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างของเมืองอัจฉริยะได้แก่ เมืองโตเกียวในประเทศญี่ปุ่น และเมืองโอมายาในประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศไทย “เมืองอัจฉริยะ” เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจสูงขึ้น เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในเมืองไทย เช่น การเจริญเติบโตของประชากร การแก้ไขปัญหาการจราจรและการขนส่ง การบริหารจัดการน้ำและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ ประเทศไทยได้จัดตั้งสำนักงานเมืองอัจฉริยะเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2560 มีภารกิจในการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ออนไลน์, 2564) หลายเมืองในประเทศไทยได้เริ่มทำการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เช่น กรุงเทพฯ และภูเก็ต โดยมีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเมือง ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีการจัดการจราจร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทน และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ได้นำมาวิจัยที่สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะ เช่น จารุวรรณ ประวันเน (2562, หน้า 268) ที่ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น พบว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะเริ่มเมื่อ พ.ศ.2556 โดยการพัฒนาเน้น 7 ด้าน ได้แก่ 1) พลเมืองอัจฉริยะ 2) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ 3) การศึกษาอัจฉริยะ 4) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 5) เศรษฐกิจอัจฉริยะ 6) การคมนาคมขนส่งอัจฉริยะและ 7) การบริหารจัดการอัจฉริยะ สำหรับผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยพบว่าหากโครงการดำเนินการได้สำเร็จจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น กล่าวคือประชาชนมีโอกาสนในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ประหยัดพลังงานทำให้ได้พลังงานที่สะอาด ลดค่าใช้จ่าย และภูมิทัศน์เมืองที่สวยงามยิ่งขึ้น จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จรุณ เจริญเนตรกุล (ออนไลน์, 2564) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เมืองและโครงสร้างพื้นฐานรองรับยุทธศาสตร์เมืองอัจฉริยะของเทศบาลนครสงขลา พบว่าผลของการดำเนินการ

วิจัยก่อให้เกิดกลไกนโยบาย กลไกการมีส่วนร่วม และกลไกด้านบุคลากรของรัฐ ในการเป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรม สามารถทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลาตระหนักถึงปัญหามลพิษทางอากาศ และมีส่วนร่วมในการรักษาและสร้างสภาพสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของเมืองสงขลาดีขึ้นตามมา หลังการดำเนินงานในส่วนของการรณรงค์แล้ว มีผลลัพธ์ปรากฏให้เห็นว่ามลภาวะลดลงอย่างน้อย 10% สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ 10% กล่าวคือการเจ็บป่วยของประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลาของทั้ง 5 ชุมชนในภาพรวมมีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคตาอักเสบ โรคทางเดินหายใจทุกชนิด โรคผิวหนังอักเสบ ลดลงจากปีก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญและช่วยลดความเสียหายทางเศรษฐศาสตร์จากปัญหาจราจรได้ 10 %

ประเทศไทยหากต้องการจะพิจารณาพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะ โดยเน้นไปที่หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นก็พบว่าถูกจัดแบ่งไว้มีจำนวนทั้งหมด ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง 2) เทศบาล 2,472 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง 4) องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 7,850 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ออนไลน์, 2563) จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่หาแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมที่จะพัฒนาหน่วยงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการหน่วยงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ

การพัฒนาเพื่อการเป็นเมืองอัจฉริยะ

ความหมายของ “เมืองอัจฉริยะ” (Smart City) หมายถึงเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนาได้หลายด้าน มีมิติที่สำคัญ 7 ด้านคือ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) 4) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) 5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) และ 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ออนไลน์, 2564) เมืองอัจฉริยะจะนำข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจที่ดีขึ้นและปรับปรุงคุณภาพชีวิต ข้อมูลปัจจุบันที่ครอบคลุมมากขึ้นช่วยให้สามารถดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำความเข้าใจ

ว่ารูปแบบความต้องการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และตอบสนองด้วยการแก้ไขที่รวดเร็วและต้นทุนต่ำกว่า (Woetzel & et al., Online, 2018)

การพัฒนาเพื่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีเงื่อนไขหลายประการ พอสรุปได้ดังนี้ 1) การใช้เทคโนโลยี ต้องมีการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างระบบและการสื่อสารกันเอง และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจและการวางแผนที่ดีขึ้น 2) ความสมดุล ต้องมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) การบริหารจัดการ ต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถปรับเปลี่ยนแผนการพัฒนาได้ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง 4) ความสามารถในการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน 5) การมีการเชื่อมต่อ ต้องมีการเชื่อมต่อระบบการขนส่ง การสื่อสาร และการเชื่อมต่อสังคม เพื่อสร้างความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตของประชาชน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ออนไลน์, 2564)

การที่จะวัดว่าการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ นั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยตัวชี้วัด (Key Performance Indicators: KPIs) หลายประการดังนี้ 1) ความพึงพอใจของประชาชน เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าประชาชนรู้สึกอย่างไรกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ โดยมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพชีวิตในเมืองอัจฉริยะ และการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน 2) การเติบโตของเศรษฐกิจ เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าการพัฒนาเมืองอัจฉริยะส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยมีการวัดผลด้วยตัวชี้วัดหลายอย่าง เช่น อัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจ อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรม และการสร้างงานใหม่ 3) การใช้เทคโนโลยี เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าเมืองอัจฉริยะใช้เทคโนโลยีอย่างไรในการพัฒนา เช่น อัตราการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การใช้แอปพลิเคชันในชีวิตประจำวัน และการใช้ระบบเซ็นเซอร์เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 4) การใช้ประโยชน์จากข้อมูล เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่า เมืองอัจฉริยะสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ในระบบสารสนเทศและการสื่อสารของเมือง มาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการการจัดการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเราสามารถวัดตัวชี้วัดนี้ได้โดยการตรวจสอบว่าเมืองอัจฉริยะใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจและดำเนินการในการบริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยจะวัดจากการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาเมือง การจัดทำนโยบาย การเปลี่ยนแปลง การประเมินผล และการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในเมือง และนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงการบริหารจัดการเมืองให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต 5) การลดน้ำหนักของการจราจร เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าเมืองอัจฉริยะมีการจัดการจราจรอย่างไรเพื่อลดการติดขัดและการเสียเวลาในการเดินทาง โดยมีการวัดผลด้วยตัวชี้วัดหลายอย่าง เช่น อัตราการปรับปรุงการจราจร อัตราการลดน้ำหนักของรถในเขตเมือง และอัตราการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขับรถ 6) การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัย เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าเมืองอัจฉริยะมีการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยอย่างไรในกรณีภัยพิบัติ เช่น การแจ้งเตือนการเกิดภัยพิบัติ การสร้างสถานที่หลบภัยภัยพิบัติ และการ

จัดทำแผนการส่งเสริมการฟื้นฟูในกรณีภัยพิบัติ 7) การลดการใช้พลังงาน เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าเมืองอัจฉริยะมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการลดโลกร้อน โดยมีการวัดผลด้วยตัวชี้วัดหลายอย่าง เช่น อัตราการปรับปรุงระบบไฟฟ้า อัตราการลดการใช้พลังงานในอาคาร และอัตราการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้พลังงาน 8) การพัฒนาสาธารณูปโภค เป็นตัวชี้วัดที่วัดว่าเมืองอัจฉริยะมีการพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อสนับสนุนการใช้งานของเทคโนโลยีและการให้บริการอย่างเหมาะสม โดยสามารถวัดตัวชี้วัดนี้ได้โดยการตรวจสอบว่าเมืองอัจฉริยะมีการพัฒนาสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและธุรกิจที่เจริญรุ่งเรือง โดยจะวัดจากการพัฒนาทางด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีที่เป็นพื้นฐานสำหรับการให้บริการ การพัฒนาทางการขนส่ง การพัฒนาระบบโทรศัพท์มือถือ การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนเช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สวนสาธารณะ โดยการพัฒนาสาธารณูปโภคให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและธุรกิจ ช่วยส่งเสริมการเติบโตและเจริญเติบโตของเมืองได้ในระยะยาว (สำนักงานเมืองอัจฉริยะ จังหวัดฉะเชิงเทรา, ออนไลน์, 2564) นักวิจัย นักปฏิบัติ นักธุรกิจ และผู้กำหนดนโยบายพิจารณาเมืองอัจฉริยะจากมุมมองที่แตกต่างกัน และส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโมเดลที่ใช้วัดเศรษฐกิจในเมือง ความคล่องตัว สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ ผู้คน และธรรมชาติ ในทางกลับกัน อุตสาหกรรมไอซีทีและการก่อสร้างเน้นที่ใช้ประโยชน์จากเมืองอัจฉริยะ (Anthopoulos, 2015, p. 59)

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนหลัก ๆ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ออนไลน์, 2564) ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์และสำรวจสภาพเดิมของเมือง ประเมินว่าเมืองมีศักยภาพในการเป็นเมืองอัจฉริยะ โดยการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาพื้นที่ การใช้งานเทคโนโลยี การเก็บรวบรวมข้อมูล การให้บริการสาธารณูปโภค และอื่นๆ สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเมือง เช่น ข้อมูลทางธุรกิจ ข้อมูลประชากร ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและข้อมูลการจราจร เป็นต้น 2) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเข้าใจลักษณะของเมือง ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นที่ของเมือง เชื่อมโยงการเคลื่อนที่ระหว่างพื้นที่ และกำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองในอนาคต 3) การวิเคราะห์ปัญหา เป็นการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในเมือง เพื่อหาแนวทางแก้ไขสำรวจปัญหาที่เกี่ยวกับการจราจร การใช้พื้นที่ การเข้าถึงการบริการสาธารณะ และปัญหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น 4) การวิเคราะห์ศักยภาพ เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพที่มีอยู่ของเมือง เพื่อระบุว่าเมืองมีโอกาสในการพัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะในแต่ละด้านอย่างไร เช่น ศักยภาพในด้านเทคโนโลยี ใช้ตัวชี้วัดคือ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การเชื่อมต่อเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการข้อมูล และการบริการสาธารณะ ศักยภาพในด้านพลังงาน เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พลังลม และการทำให้ระบบพลังงานที่มีการใช้พลังงานน้อยลง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ศักยภาพในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การมลภาวะ การเก็บขยะ ขั้นตอนการ

วิเคราะห์และสำรวจสภาพเดิมของเมืองเป็นขั้นตอนค้นหาปัจจัยที่จำเป็นที่ต้องพัฒนาในเมืองนั้น ซึ่งแต่ละเมืองก็จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง ถ้าดำเนินขั้นตอนนี้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้วจะช่วยค้นหาทางออกในการพัฒนาง่ายยิ่งขึ้น

2. การกำหนดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ และวางแผนการพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรของเมืองและความต้องการของประชาชน มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนและผู้บริโภค ในขั้นตอนนี้ต้องสร้างพื้นฐานทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ใช้บริการและประชาชนทั่วไป 2) วางแผนกลยุทธ์การพัฒนา ต้องวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายโดยการพัฒนาแผนและกลยุทธ์ที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อเมืองในระยะยาว ในขั้นตอนนี้ต้องสร้างแผนที่ใช้ทรัพยากรของเมืองในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการใช้งานทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 3) การดำเนินการและการติดตามผล เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ดูแลโครงการสามารถตรวจสอบว่ากลยุทธ์ที่วางไว้มีประสิทธิภาพและได้ผลตามที่คาดหวังโดยกำหนดเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว กำหนดตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสำเร็จของโครงการ เช่น จำนวนประชากรที่ใช้แอปพลิเคชันเมืองอัจฉริยะ จำนวนรถยนต์ที่ใช้เทคโนโลยีได้แก่ การติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่าง การใช้พลังงานแสงอาทิตย์และการประหยัดพลังงาน ขั้นตอนการกำหนดและวางแผนเชิงกลยุทธ์จะเป็นการนำปัญหาของเมืองมาหาหนทางแก้ไขโดยพยายามใช้เทคโนโลยีมาช่วยดำเนินการให้การทำงานง่ายขึ้น โดยต้องเหมาะสมกับบริบทของเมืองนั้น ๆ

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ การนำแผนที่วางไว้ในแต่ละท้องถิ่นนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการให้บริการอย่างเหมาะสม เช่น การพัฒนาระบบการขนส่ง การพัฒนาระบบโทรศัพท์มือถือ การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะอาดสำหรับประชาชน เป็นต้น ขั้นตอนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเป็นเมืองอัจฉริยะ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์และกำหนดความต้องการ ในขั้นตอนนี้จะต้องวิเคราะห์และกำหนดความต้องการของเมืองในด้านต่าง ๆ เช่น การขนส่ง การจัดการน้ำ การใช้พื้นที่ การใช้พลังงาน และอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการรองรับการใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ 2) การออกแบบและวางแผน จากการวิเคราะห์และกำหนดความต้องการต้องออกแบบและวางแผนโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับการใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย การจัดการความเสี่ยง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) การติดตั้งสถานที่และอุปกรณ์ เมื่อออกแบบและวางแผนโครงสร้างพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้การพัฒนาเมืองอัจฉริยะได้รับการยอมรับ ต้องเริ่มตั้งแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ส่งผลดีต่อประชาชนส่วนใหญ่ในเมืองนั้น

4. การสร้างระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและอ้างอิงไปยังหลายด้านต่าง ๆ เพื่อให้เมืองมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นขั้นตอนในการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ สรุปได้ดังนี้ 1) วางแผนและวิเคราะห์ความต้องการของเมืองอัจฉริยะที่จะสร้างขึ้น มีการประเมินความต้องการของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อรองรับการพัฒนาเมืองให้มีความยั่งยืน 2) กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้กับระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ เช่น เพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทาง ลดการประมาณการใช้งานทรัพยากรหรือเพิ่มความปลอดภัยในเมือง 3) สร้างพื้นฐานพื้นที่ดิจิทัล สร้างโครงข่ายพื้นฐานเช่นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ระบบเซนเซอร์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและระบบเก็บข้อมูลที่มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อให้สามารถรองรับการเชื่อมต่อและการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเมือง 4) สร้างและบูรณาการข้อมูล สร้างระบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปแบบมาตรฐานและมีความเป็นมาตรฐานเพื่อให้ข้อมูลสามารถแบ่งปันและนำไปใช้ในหลาย ๆ ด้านได้ เช่น ข้อมูลจราจร เพื่อการจัดการจราจรและการขนส่ง หรือข้อมูลสาธารณสุขเพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการในเมือง 5) พัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีที่รองรับเมืองอัจฉริยะ เช่น ระบบสื่อสารและการเชื่อมต่ออุปกรณ์อินเทอร์เน็ตของสร้าง ระบบเซนเซอร์ที่ใช้ในการควบคุมและจัดการทรัพยากร ระบบความปลอดภัยที่ใช้ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 6) การดูแลระบบและการติดตามผล ติดตั้งระบบการจัดการและดูแลระบบให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การสำรวจและบำรุงรักษาระบบ การตรวจสอบความปลอดภัยของระบบ และการติดตามผลการใช้งานของระบบเพื่อปรับปรุงและปรับใช้ในอนาคต 7) การส่งเสริมการใช้งานและการศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะให้แก่ประชาชนและผู้บริหาร ผ่านการอบรม การสร้างแรงจูงใจ และการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของระบบสารสนเทศในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 8) การประเมินผลการใช้งานและประโยชน์ที่ได้รับจากระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะ เพื่อปรับปรุงและปรับใช้ในอนาคต การสร้างระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะจะเป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะ

ปัจจุบันประเทศไทยมีหลายพื้นที่ที่นำรูปแบบการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะมาใช้ เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของกรุงเทพฯ และพัทยาเพื่อช่วยในการวางแผนและกำหนดมาตรฐานการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ จังหวัดภูเก็ตมีโครงการภูมิภาคเมืองอัจฉริยะ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเมืองให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมืองและการให้บริการสาธารณสุขโรค และมีโครงการสร้างสถานีจัดการขยะอัจฉริยะ จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเมือง เช่น มีระบบการจัดการจราจรและการเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดการติดขัดในการเดินทาง จังหวัดชลบุรี มีโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง เช่น มีโครงการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเมือง และมีโครงการสร้างโครงข่ายสัญญาณไร้สายสำหรับการเชื่อมต่อ

อินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชนและจังหวัดเชียงใหม่ มีโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง และการให้บริการสาธารณูปโภค (ฤทัยชนก เมืองรัตน์, ออนไลน์, 2561) เมื่อเห็นแนวโน้มการพัฒนาไปเป็นเมืองอัจฉริยะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรที่จะเริ่มพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ตามบริบทของตนเอง

บทสรุป

การศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ แต่ละเมืองจะต้องพิจารณาตัวเองว่าจะปรับเปลี่ยนไปด้านใดไม่ว่าเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) และการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) โดยการวิเคราะห์ว่าองค์กรของตนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปในทิศทางใดเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบันของท้องถิ่นของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาทุกด้านเลือกด้านที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง การดำเนินงานในการพัฒนาเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์และสำรวจสภาพเดิมของเมือง มีการรวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พิจารณาศักยภาพที่จะแก้ไขปัญหาหลังจากนั้นมาช่วยกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าหมายในการพัฒนาเมือง โดยเริ่มพัฒนาสร้างโครงสร้างอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นรวมทั้งการสร้างและเชื่อมโยงระบบสารสนเทศหลาย ๆ แหล่งเข้ามาด้วยกันเพื่อการพัฒนาเมืองได้อย่างรวดเร็ว มีระบบเครือข่าย ระบบพัฒนาวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากนั้นก็มีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อจะวิเคราะห์สิ่งที่พัฒนาไปแล้วสิ่งที่พัฒนาต่อไป ทั้งนี้ต้องอาศัยตัวชี้วัดสำคัญคือ ความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นที่วัดออกมาเป็นตัวเลข การเพิ่มการใช้เทคโนโลยีมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ถูกนำมาวิเคราะห์ มีการลดการใช้พลังงาน มีการพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อนำไปสู่การเติบโตของเมืองโดยใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อช่วยกันค้นหาปัญหาและทางออกของปัญหาในท้องถิ่น
2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเมืองควรคำนึงถึงการแก้ปัญหาที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน การนำตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จของเมืองอื่นมาใช้ต้องมีการศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องและควรมีความใกล้เคียงกับเมืองที่ต้องการพัฒนา

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp> [2566, 11 เมษายน].
- จรูญ เจริญเนตรกุล. (2564). *รายงานผลการวิจัยการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เมืองและโครงสร้างพื้นฐานรองรับยุทธศาสตร์เมืองอัจฉริยะของเทศบาลนครสงขลา* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://riss.rmuts.ac.th/upload/doc/202209/Dw7gB4HsDqT3pMPX1hrN/Dw7gB4HsDqT3pMPX1hrN.pdf> [2566, 1 พฤษภาคม].
- จารุวรรณ ประวันเน. (2562). กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 13(3), หน้า 267-284.
- ฤทัยชนก เมืองรัตน์. (2561). *เมืองอัจฉริยะ : การพัฒนาเมืองยุค 4.0* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_e_20180523100916.pdf [2566, 30 เมษายน].
- สำนักงานเมืองอัจฉริยะ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2564). *SMART CITY THAILAND* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.opsmoac.go.th/chachoengsao-news-files-431391791926> [2566, 30 เมษายน].
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.depa.or.th/th/smart-city-plan/smart-city-office> [2566, 16 เมษายน].
- Anthopoulos, L. G. (2015). Understanding the Smart City domain: A literature review. In *Proceedings of the 2015 Annual SRII Global Conference* (pp. 59-67). IEEE.
- Kim, C., Galliers, R. D., Shin, N., Ryoo, J. H., & Kim, J. (2012). Factors influencing Internet shopping value and customer repurchase intention. *Electronic Commerce Research and Applications*, 11(4), pp. 374-387.
- Woetzel, Jonathan., & et al. (2018). *Smart cities: Digital solutions for a more livable future* (Online). Available: <https://www.mckinsey.com/capabilities/operations/our-insights/smart-cities-digital-solutions-for-a-more-livable-future> [2023, June 26].

ขั้นตอนการนำส่งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์

1. บทความ มีเนื้อหาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความยาว 8-10 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์ตัวอักษร Angsana New ขนาด 16 พอยท์ ตัวเลขที่มีทศนิยม ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

2. รูปแบบ

2.1 บทความวิจัย

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์การวิจัย
- สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- วิธีดำเนินการวิจัย
- ผลการวิจัย
- อภิปรายผล
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

2.2 บทความวิชาการ

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- บทสรุป
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

3. กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ ราย 3 เดือน (มกราคม ถึง มีนาคม, เมษายน ถึง มิถุนายน, กรกฎาคม ถึง กันยายน และตุลาคม ถึง ธันวาคม)

4. วิธีการส่งต้นฉบับ

- ส่งต้นฉบับบทความ Ms word ที่มีรูปแบบตามวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ผ่าน

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/SPUCJ/information/authors>

- ชำระเงิน 4,000.- บาท (สี่พันบาทถ้วน) เมื่อบทความเข้าสู่กระบวนการพิจารณา

จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นคำดำเนินการ

หมายเหตุ: สอบถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507

หรือ e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th

ตัวอย่างบรรณานุกรม

จรัส สุวรรณเวลา. (2553). **จุดบอดบนทางสู่ธรรมภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เจษฎา มินศิริ. (2551, 20 มีนาคม). รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทบัณฑิต เซ็นเตอร์ จำกัด. สัมภาษณ์.

ธิดา มุตธิกุล. (2549). **ความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่องานอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัย**

ศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

และการบริหารงานบุคคล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.

บุญเสริม บุญเจริญผล. (2553). **จิตพิ ้อะไรกันหนักหนา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=630> [2554, 9 ตุลาคม].

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2533). ระบบตลาดเสรีและปัญหาประชาธิปไตย. ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ

บุษบา ครุาศิรินทร์ (บรรณาธิการ), **เปเรศรอยก้า: จุดเปลี่ยนของเศรษฐกิจการเมืองไทย**

(หน้า 77-118). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

พิสค์, ปีเตอร์. (2553). **ลูกค้าอัจฉริยะ** แปลจากเรื่อง Customer genius (วัฒนา มานะวิบูลย์, แปล).

กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล และสุรพงษ์ ยิ้มละมัย. (2553). อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่.

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2(1), หน้า 26-41.

Davis, Beverly M. (2004). **The impact of leadership on employee motivation** (Online).

Available: http://www.lib.umi.com/digital_dissertations/gateway/full_citation_&

abstract/AAT MQ89924 [2005, May 27].

Foster, Sharon L., & Cone, John D. (1986). Design and use of direct observation. In Anthony

R. Ciminero, Karen S. Calhoun, & Henry E. Adams (Eds.), **Handbook of behavioral**

assessment (2nd ed.) (pp. 253-324). New York: Wiley.

- Huerta, de la Adriana. (2010). *Microfinance in rural and urban Thailand: Policies, social ties and successful performance*. Master Thesis of Economics, Department of Economics University of Chicago.
- Morgan, Nigel, Pritchard, Annette, & Pride, Roger. (2010). *Destination branding: Creating the unique destination proposition*. London, UK: Elsevier.
- Robinson, Peter (Ed.). (2009). *Operations management in the travel industry*. Cambridge, MA: CAB International.

**▶ KNOW
LEDGE**